

Biologisch uitgangsmateriaal

Opstellen van de Annex 2005

Leny Lekkerkerk

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Directie Kennis, april 2005

© 2007 Directie Kennis, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Rapport DK nr. 2007/dk005
Ede, 2005

Teksten mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Deze uitgave kan schriftelijk of per e-mail worden besteld bij directie Kennis onder vermelding van code dk005 en het aantal exemplaren.

Dplage Elektronisch bveschikbaar

Samenstelling Leny Lekkerkerk

Druk Ministerie van LNV, directie IFZ/Bedrijfsuitgeverij

Productie Directie Kennis
 Bedrijfsvoering/Publicatiezaken
 Bezoekadres : Horapark, Bennekomseweg 4l
 Postadres : Postbus 482, 6710 BL Ede
 Telefoon : 0318 822500
 Fax : 0318 822550
 E-mail : DKinfobalie@minlnv.nl

Voorwoord

Vanaf 1 januari 2004 moet volgens EU-regelgeving in de biologische landbouw gebruik worden gemaakt van op biologische wijze geproduceerd teeltmateriaal. Omdat het niet waarschijnlijk was dat voor alle gewassen en teeltwijzen op genoemde datum voldoende biologisch zaaizaad en pootgoed beschikbaar zou zijn, is besloten op nationale schaal de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal te inventariseren. De nationale Annex is de lijst waarop de (sub)gewassen staan waarvan voldoende materiaal aanwezig is. Voor de gewassen op deze lijst mogen telers niet langer gebruik maken van gangbaar uitgangsmateriaal, er wordt hiervoor geen ontheffing verleend.

De nationale Annex moet jaarlijks worden geactualiseerd. Het Expertisecentrum LNV heeft in 2003 en 2004 de coördinatie hiervan in handen gehad. Het LBI heeft een groot deel van de werkzaamheden uitgevoerd. Ik wil bij deze het LBI bedanken voor de professionele wijze waarop zij de discussies heeft geleid en een door de sector gedragen Annex heeft opgesteld.

Dit rapport beschrijft de werkwijze die in 2004 is gevolgd bij het actualiseren van de nationale Annex. De gevolgde stappen zijn hierdoor reproduceerbaar bij het jaarlijks terugkerende proces van actualiseren van de Annex in de toekomst.

DE DIRECTEUR DIRECTIE KENNIS
Dr. J.A. Hoekstra

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Achtergrond	7
1.2	Leeswijzer	7
2	Werkwijze voor het vullen van de nationale Annex en de algehele derogatielijst	9
2.1	Werkwijze	9
2.2	Tijdsplanning	10
3	Advies van EC-LNV en besluit directie Landbouw	12
3.1	Advies van het EC-LNV aan het ministerie van LNV over de nationale Annex 2005 en het plaatsen van gewassen op de algehele derogatielijst	12
3.2	Besluit van de directie Landbouw om gewassen op de nationale Annex 2005 of de algehele derogatielijst te plaatsen	16
4	Evaluatie en aanbevelingen	17
Bijlage 1	Brief aan zaadbedrijven over invulling van de Nederlandse Annex voor biologisch uitgangsmateriaal 2005 (15-09-2004)	19
Bijlage 2	Adressenbestand van aanbieders van biologisch uitgangsmateriaal voor 2005	21
Bijlage 3	Brief aan deelnemers expertgroepen biologisch uitgangsmateriaal Annex 2005	27
Bijlage 4	Adreslijsten van de vier expertgroepen	29
Bijlage 5	Beoordelingscriteria voor plaatsing van (sub)gewassen op de nationale Annex of derogatielijst	33
Bijlage 6	Verslagen van de bijeenkomsten van expertgroepen	35

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Vanaf 1 januari 2004 moet volgens EU-regelgeving in de biologische landbouw gebruik worden gemaakt van op biologische wijze geproduceerd teeltmateriaal. Omdat het niet waarschijnlijk was dat voor alle gewassen en teeltwijzen op genoemde datum voldoende biologisch zaaizaad en pootgoed beschikbaar zou zijn, is er 14 augustus 2003 een EG-verordening vastgesteld (1452/2003) waarin wordt aangegeven dat onder bepaalde voorwaarden ontheffingen zijn toegestaan en wordt lidstaten verplicht hieraan invulling te geven vanaf 1 januari 2004. Om ontheffingen te kunnen verlenen moet informatie beschikbaar zijn over beschikbaarheid van biologisch teeltmateriaal. Indien van een bepaald ras onvoldoende biologisch teeltmateriaal beschikbaar is mag een lidstaat de teler ontheffing verlenen voor het gebruik van gangbaar geproduceerd uitgangsmateriaal. De uitvoering van deze taak is door het ministerie van LNV neergelegd bij LASER, die hierin werd geadviseerd door Skal. In 2005 is in deze situatie een verandering opgetreden. Skal wordt dan verantwoordelijk voor de volledige uitvoering van het verlenen van ontheffingen.

Om het ontheffingssysteem zo inzichtelijk en eenvoudig mogelijk te maken zijn alle gewassen in drie groepen ingedeeld:

1. Gewassen waarvoor geen ontheffing wordt afgegeven omdat er voldoende biologisch uitgangsmateriaal aanwezig is (nationale Annex).
2. Gewassen waarbij ontheffing mogelijk is omdat er wel biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is, maar niet in voldoende mate of voor alle teeltwijzen.
3. Gewassen waarvoor een algemene ontheffing (algehele derogatie) wordt gegeven omdat geen biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is.

Voor gewassen uit categorie 1 en 3 worden geen ontheffingen afgegeven. Alleen voor gewassen uit categorie 2 is het mogelijk een ontheffing aan te vragen.

In de Verordening is opgenomen dat de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal inzichtelijk moet worden gemaakt door het opzetten van een elektronische databank waarin gegevens hierover worden opgenomen.

Naktuinbouw heeft de biodatabank opgezet. Op deze databank staat alle relevante informatie over de beschikbaarheid van biologische zaden en pootgoed. Leveranciers geven informatie over beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal door aan Naktuinbouw die er vervolgens voor zorgt dat de informatie op de databank actueel is. Telers kunnen in de databank zien van welke rassen biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is en bij welke leveranciers zij het materiaal kunnen bestellen.

In 2003 is de nationale Annex voor 2004 opgesteld. Daarnaast is een lijst opgesteld van gewassen waarvoor een algehele derogatie geldt. De coördinatie van dit project was in handen van het EC-LNV. Het Louis Bolk instituut was verantwoordelijk voor de uitvoering.

Omdat er regelmatig wijzigingen optreden in de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal moet de nationale Annex en de lijst met gewassen waarvoor algehele derogatie geldt jaarlijks geactualiseerd worden. Eind 2004 is het proces van 2003 herhaald met dezelfde organisaties. In de toekomst zal LNV zich terugtrekken en aan andere partijen de verantwoordelijkheid voor het jaarlijks actualiseren van de nationale Annex en het opstellen van de algehele derogatielijst overdragen.

Om dit jaarlijks terugkerende proces zo snel en effectief mogelijk te laten verlopen zijn in dit rapport de verschillende stappen vastgelegd die zijn gevolgd. Daarnaast zijn in het rapport de belangrijkste tussen- en eindproducten van het proces in 2004 vastgelegd, en de meest relevante adressen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft welke stappen zijn ondernomen voor het opstellen van de Annex 2005.

In hoofdstuk 3 staat het advies van het EC-LNV aan het ministerie van LNV over de Annex 2005 en het besluit van de directie Landbouw. Hoofdstuk 4 doet aanbevelingen voor het actualiseren van de Annex in de toekomst. Overige meer gedetailleerde, doch relevante informatie is in bijlagen opgenomen.

2 Werkwijze voor het vullen van de nationale Annex en de algehele derogatielijst

2.1 Werkwijze

Voor het bepalen of een (sub)gewas op de Annex kan worden geplaatst is nodig te bekijken of van de relevante subcategorieën van een gewas voldoende biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is. Hiervoor moet per subcategorie de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal bepaald worden en vervolgens worden beoordeeld of dit voldoende is om op de Annex te plaatsen.

De werkwijze die LNV in 2004 heeft gevolgd is hieronder in verschillende stappen beschreven:

1. Organisatie geselecteerd voor het verrichten van werkzaamheden om de nationale Annex te actualiseren.
Twee externe organisaties zijn benaderd om een offerte te maken voor de benodigde werkzaamheden voor het actualiseren van de Annex en het maken van een lijst van gewassen waarvoor een algehele derogatie geldt. Uiteindelijk is één offerte binnengekomen. Het ministerie van LNV heeft de opdracht gegund aan het Louis Bolk Instituut (LBI) (net als in 2003).
2. Beschikbaarheid biologisch uitgangsmateriaal bepaald.
Het EC-LNV heeft alle zaadbedrijven aangeschreven waarvan bekend is dat zij biologisch uitgangsmateriaal produceren of die overwegen dit in de toekomst te gaan doen. In de brief verzoekt het EC-LNV de zaadbedrijven hun bijdrage te leveren aan het actualiseren van de nationale Annex en kondigt aan dat ze op korte termijn hiervoor benaderd worden door het LBI. Een voorbeeld van de brief is gegeven in bijlage 1. De adressen van de zaadbedrijven die zijn aangeschreven staan in bijlage 2.
Het LBI heeft vervolgens de zaadbedrijven benaderd en hen gevraagd het verwachte aanbod van biologisch uitgangsmateriaal voor het komende jaar op een lijst in te vullen. Het betrof een uitgebreide inventarisatielijst (als Excelbestand) waarin onder andere het gewas, de subgewasgroep, de teeltplaats en teeltwijze en de rasnamen konden worden ingevuld. Daarnaast is hen gevraagd aan te geven of er naast de gewassen die in het lopende jaar in de Annex zijn opgenomen ook nog andere gewassen in aanmerking zouden moeten komen voor plaatsing op de Annex, of mogelijk moeten worden verwijderd. De zaadbedrijven hebben circa twee weken de tijd gehad om te reageren.
Op basis van de gegevens van de zaadbedrijven heeft het LBI een overzicht gemaakt van de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal voor 2005. Dit overzicht vormde de basis voor de discussies die gevoerd zijn in de expertgroepen.
3. Lijst opgevraagd met informatie over afgegeven ontheffingen in lopende kalenderjaar (eerste deel 2004).
In 2004 was LASER verantwoordelijk voor het afgeven van ontheffingen indien telers gebruik wilden maken van gangbaar uitgangsmateriaal. Het EC-LNV heeft bij LASER de lijst van de afgegeven ontheffingen opgevraagd. Deze lijst gaf een goed inzicht in de "probleemgewassen en -rassen". In de overzichtslijst voor 2004 stond per ras aangegeven hoeveel ontheffingen waren afgegeven. Het gaf echter geen inzicht in het aantal kilo's gebruikt zaaizaad per ontheffing of ras. De lijst met het overzicht van de afgegeven ontheffingen in het lopende kalenderjaar is een belangrijk document voor de discussies in de expertgroepen.
4. Expertgroepen ingesteld om te adviseren over de plaatsing van gewassen op de Annex of algehele derogatielijst.
Voor de volgende gewasgroepen zijn expertgroepen samengesteld: 1) aardappelen, 2) granen, 3) voedergewassen, grassen en groenbemesters en 4) groentengewassen (open en bedekte teelt). De expertgroepen bestonden uit vertegenwoordigers van de volgende organisaties: Plantum, NAK, Naktuinbouw, LBI, PPD, LTO, Biologica. De uitnodigingsbrief die door het EC-LNV aan de leden van de expertgroepen is verzonden staat in bijlage 3. Bijlage 4 geeft de samenstelling van de verschillende expertgroepen. De taak van de expertgroepen was om o.a. op basis van de verwachte beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal voor het komende kalenderjaar (zie punt 2) te beoordelen

of de gewassen op de Annex geplaatst konden worden of in aanmerking kwamen voor algehele derogatie. Als leidraad hiervoor hanteerden zij de algemene criteria die voor dit doel in het verleden zijn opgesteld (zie bijlage 5). De lijst van afgeven ontheffingen van LASER (zie punt 3), de inventarisatielijst van biologisch uitgangsmateriaal opgesteld door het LBI en informatie afkomstig van de uitgevoerde evaluatie onder gebruikers van de databank en van biologisch uitgangsmateriaal vormden belangrijke achtergrondinformatie voor de discussies. In de expertgroepen zijn alle (sub)gewassen besproken en vervolgens is geadviseerd over wel of niet plaatsen op de nationale Annex of algehele derogatielijst. Na de bijeenkomsten van de expertgroepen is vervolgens nog veel gebeld en overlegd met zowel telers, onderzoekers als zaadbedrijven om de juiste kennis over alle gewassen boven tafel te krijgen. Om die reden wijkt het advies in de verslagen soms af van het uiteindelijke advies in het LBI-rapport.

5. Rapportage LBI en beleidsadvies door het EC-LNV geschreven.
Het LBI heeft verslagen gemaakt van de bijeenkomsten van de expertgroepen en deze ter commentaar aan alle deelnemers voorgelegd. Op basis van de gecorrigeerde verslagen heeft het LBI een rapport geschreven met daarin o.a. de volgende punten:
 - de lijst met (sub)gewassen met een voorstel voor plaatsing op de nationale Annex 2005 of algehele derogatielijst;
 - de gebruikte criteria voor invulling van de Annex en algehele derogatielijst;
 - de verslagen van de expertgroepen met daarin de motivatie voor de keuze van de plaatsing van de gewassen.Deze verslagen van de expertgroepen worden door Skal of LASER gebruikt als informatiebron bij het afgeven van ontheffingen voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal.
Het LBI-rapport vormde de basis voor het advies dat het EC-LNV heeft opgesteld voor het ministerie van LNV (directie Landbouw) (zie hoofdstuk 3). In dit advies stond welke gewassen in aanmerking dienden te komen voor plaatsing op de nationale Annex of voor algehele derogatie.
6. Beleidsadvies voor invulling van de Annex en algehele derogatielijst getoetst.
De directie Landbouw heeft een inhoudelijke discussie gevoerd met o. a. Biologica over de mogelijke invoering van een percentageregeling en heeft daarna een besluit genomen (zie hoofdstuk 3).
7. Communicatie.
Het uiteindelijke besluit van de directie Landbouw over de nationale Annex 2005 en algehele derogatielijst is verstuurd naar alle deelnemers van de expertgroepen. Daarnaast heeft de directie Voorlichting een persbericht doen uitgaan voor de vakbladen.

2.2 Tijdsplanning

In zowel 2003 als 2004 is aan dit project gewerkt met een hoge tijdsdruk. Er golden twee tijdslimiterende factoren voor dit project. Zaadbedrijven konden op zijn vroegst in augustus pas een uitspraak doen over de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal voor het komende kalenderjaar. Begin december moest het ministerie van LNV een besluit hebben genomen over de gewassen op de Annex en algehele derogatielijst voor het komende kalenderjaar. Naktuinbouw had dan nog de gelegenheid om voor 1 januari van het nieuwe kalenderjaar de gegevens op de databank voor biologisch uitgangsmateriaal (www.biodatabase.nl) te actualiseren. Deze factoren bepaalden dat er voor de werkelijke uitvoering van het project slechts circa 3 maanden beschikbaar was.

3 Advies van EC-LNV en besluit directie Landbouw

Dit hoofdstuk bevat het advies van het EC-LNV aan het ministerie van LNV (directie Landbouw) over het plaatsen van (sub)gewassen op de algehele derogatielijst en de nationale Annex 2005 (paragraaf 3.1) met de bijbehorende lijsten (tabel 1, 2 en 3). Paragraaf 3.2 bevat het uiteindelijke besluit van de directie Landbouw.

3.1 Advies van het EC-LNV aan het ministerie van LNV over de nationale Annex 2005 en het plaatsen van gewassen op de algehele derogatielijst

Algemeen

Het EC-LNV is zeer tevreden met het proces dat geleid heeft tot het uiteindelijke LBI-rapport. De belangrijkste vertegenwoordigers vanuit de sectoren hebben deelgenomen aan de expertgroepen en er zijn levendige (en soms heftige) discussies gevoerd, die uiteindelijk geresulteerd hebben in het rapport. De communicatie tussen het LBI en het EC-LNV verliep volledig naar wens.

Advies nationale Annex 2005 en algehele derogatielijst

De tabellen uit het rapport van het LBI (zie hieronder) geven overzichtelijk het advies voor alle (sub)gewassen weer, of (sub)gewassen op de nationale Annex 2005 geplaatst kunnen worden of in aanmerking komen voor algehele derogatie. De Annex 2005 volgens het advies van het LBI komt in grote lijnen overeen met de Annex 2004. Voor diverse gewassen geldt echter dat ze in 2005 nieuw op de Annex geplaatst kunnen worden (o.a. vanwege uitbreiding van het aanbod). Gezien de doelstelling zoveel mogelijk biologisch uitgangsmateriaal te gebruiken, is dit een positieve ontwikkeling. Daar staat echter tegenover dat de expertgroepen voor andere gewassen adviseren deze van de Annex te verwijderen.

Van gewassen die voor algehele derogatie in aanmerking komen en in tabel 3 zijn genoemd is (voor zover bekend) geen biologisch vermeerderd uitgangsmateriaal beschikbaar.

Het EC-LNV heeft geadviseerd het voorstel van het LBI over te nemen.

Tabel 1 Samenvatting van het advies van de expertgroepen m.b.t. plaatsing van landbouwgewassen op de nationale Annex 2005

Advies voor nationale annex 2005	Advies niet op nationale annex 2005, maar wel ontheffingsaanvraag nodig
Aardappel - tafel-vroeg - tafel-midden/laat - frites/verwerking-vroeg - frites/verwerking-midden/laat-wit - frites/verwerking-midden/laat-lichtgeel - frites/verwerking-midden/laat-geel Bladrammenas Gele mosterd Granen: - Gerst - Haver - Winterrugge - Tarwe - Wintertriticale Grassen: - Engels raai - Italiaans raai - Mengsels ¹ Luzerne Maïs (snij-en korrel) Rode klaver ¹ Witte klaver ¹	Beemdgras Timothee gras Voererwten Westerwoldsraaigras Zonnebloem

¹ Deze gewassen zijn ten opzichte van 2004 nieuw aan de Annex voor 2005 toegevoegd

Tabel 2 Samenvatting van het advies van de expertgroepen m.b.t. plaatsing van akkerbouw- en groentegewassen op de nationale Annex 2005 of het hanteren van een percentageregeling (bedekte en open teelten)

Advies voor nationale annex 2005	Advies niet op nationale annex 2005, maar wel ontheffingsaanvraag nodig	Voorgestelde verplichting 25% biozaad 2005
Andijvie-glad-open teelt (geheel) ¹ Andijvie-kruul-open teelt Basilicum, groen Bieslook Bruine boon ² Capucijners Dille Groen/bleekselderij, groen ¹ Groenlof ² Kervel ² Knoflook Koolraap ¹ Koolrabi, wit, vers Komkommer, groen, lang, zomer en herfst, mini Koriander Marjolein Meiraap Oregano Paprika, groen/rood, geblokt Peultjes Plantui, geel ¹	Aubergine Andijvie-glad-bedeekt ³ Andijvie-kruul-bedeekt ³ Babyleaf Bergbonenkruid Bladselderij Bloemkool Boerenkool Bonenkruid Broccoli Chinese bieslook Chinese kool Citroenmelisse Courgette Erwt Groen/bleekselderij, geel Knolvenkel Knolselderij Koolrabi, blauw Koolrabi, wit, industrie ³ Komkommer, groen, lang, vroeg (plantdatum tot 1febr.) ³	Kroot Prei Sluitkool, wit, kilo, bewaar Zaaiui, rood Zaaiui, geel Voorgestelde verplichting 50% biozaad 2005 Spinazie open teelt

Pompoen, oranje, herfst/bewaar Pronkboon Raapstelen ² Sla open teelt ¹ - IJssla ¹ - Batavia ¹ - Bindsla ¹ - Kropsla ¹ - Lollo rossa en bionda ¹ - Eikenbladsla ¹ Stokslaboon Stoksnijboon Radijs, open teelt Raddichio ² Rucola ² Tomaat medium los (80-120 gram) Tomaat cocktail los (30-80 gram) Tuinkers Thijm Winterpastelein ² Zomerpastelein ²	Kroot/Rode Biet Lavendel Maggikruid Melisse Paprika, geel geblokt ³ Paprika oranje, geblokt Paprika, overig Peppers Peterselie (glad en krul) ³ Pompoen, groen, herfst/bewaar Pompoen, industrie Pompoen, overige types Prei Radijs, bedekt Rettich Rozemarijn Salie Savaoiekool Sjalot Sla bedekte teelt - IJssla - Batavia - Bindsla - Kropsla - Lollo rossa - Eikenbladsla Sluitkool, rood Sluitkool, wit, kilo, bewaar Spinazie, glas Spinazie, open teelt Spruitkool Stamslaboon Suikerbiet Tomaat cherry los en tros (tot 30 gr) Tomaat medium tros (80-120 gram) Tomaat vlees los en tros (120+ gram) Tomaat, onderstam Tomaat, overig Tuinboon Veldsla Venkel Witlof Wortel Zaaiui, rood Zaaiui, geel	
--	---	--

1. Deze gewassen zijn ten opzichte van de Annex 2004 nieuw toegevoegd aan de Annex 2005 omdat het aanbod is uitgebreid.
2. Deze gewassen zijn ten opzichte van de Annex 2004 nieuw toegevoegd aan de Annex 2005 omdat het aanbod weliswaar niet veranderd is ten opzichte van 2004, maar omdat het veelal een klein gewas betreft met beperkt doch toereikend aanbod van rassen waarvoor niet of nauwelijks ontheffingen in 2004 zijn aangevraagd.
3. Deze gewassen zijn ten opzichte van de Annex 2004 teruggezet naar de categorie waarvoor ontheffingen aangevraagd moeten worden omdat het aanbod is teruggelopen (meeste) of waarvan het aanbod van 2004 verkeerd is ingeschat en ontoereikend bleek, ook voor 2005 (koolrabi/wit/industrie en peterselie).

Tabel 3 Samenvatting van het advies van de expertgroepen m.b.t. plaatsing van gewassen op de algehele derogatielijst 2005

Advies voor algehele derogatielijst

Asperge
 Zilverui
 Schorseneren
 Paksoi
 Parijse wortel
 Roodlof
 Suikermaïs
 Cichorei
 Artischok
 Landbouwstambonen: bruine bonen; witte bonen, kievits bonen
 Vlas
 Hennep
 Karwij
 Koolzaad
 Blauwmaanzaad
 Facelia
 Lupinen
 Bladkool
 Stoppelknollen
 Aardbei
 Siergewassen
 Laan- en plantsoenbomen
 Alexandrijns klaver²
 Durumtarwe¹
 Kroppaar¹
 Perzisch klaver¹
 Rietzwenk¹
 Spelt¹
 Veldbonen¹
 Voederwikke¹
 Zomerrogge¹
 Zomertriticale¹

¹ Klein gewas dat nog niet biologisch wordt vermeerderd en dit jaar voor de volledigheid nieuw is toegevoegd

Advies percentageregeling

In de tabel van het LBI die hierboven is gegeven (tabel 2) is tevens een kolom opgenomen met een beperkt aantal gewassen waarvan nog onvoldoende biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is om de betreffende gewassen op de Annex te plaatsen, maar waarvan het aanbod toch al aanzienlijk is. Het betreft hier met name de tweejarige hybriden. De Vakgroep Biologische Landbouw van de LTD, Biologica en telers hebben nadrukkelijk het verzoek naar voren gebracht om voor deze gewassen met een percentageregeling te kunnen gaan werken. Het is dan de bedoeling om voor het betreffende gewas een minimumpercentage aan biologisch uitgangspunt te gebruiken. Dit percentage zal stapsgewijs binnen enkele jaren naar 100% gaan; het gewas kan dan op de Annex geplaatst worden. Een van de belangrijkste redenen om in 2005 met een percentageregeling te gaan werken is om een positief signaal af te geven richting zaadbedrijven. Diverse zaadbedrijven stoppen namelijk met de productie van biologisch zaaigoed. In 2004 is nog te vaak ontheffing verleend voor het gebruik van niet ontsmet gangbaar uitgangsmateriaal, terwijl de zaadproducenten met hun biologische voorraden bleven zitten. Dit is een ongewenste ontwikkeling. Als meerdere zaadbedrijven zich gaan terugtrekken en het aanbod van biologisch uitgangsmateriaal daardoor afneemt, zal de lijst van gewassen die op de annex staan steeds kleiner worden. Het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal zal dan niet toenemen, maar juist afnemen.

Deze percentageregeling is een positief gebaar naar de zaadproducenten toe. Zij krijgen meer zekerheid over afname van hun product in 2005, en de garantie dat die afname in latere jaren alleen maar verder zal toenemen.

Het EC-LNV adviseert om conform het voorstel uit het rapport in 2005 te experimenteren met een percentageregeling voor biologisch uitgangsmateriaal. Het betreft een beperkt aantal gewassen met een duidelijke fasering richting de 100%.

Het zal zeker een positieve bijdrage leveren aan de LNV-doelstelling van een verdere toename van het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal. Het voorstel komt vanuit de sector zelf, die hiermee een gebaar van goodwill richting zaadproducenten wil afgeven voor een verbetering van het wederzijdse vertrouwen.

Advies over samenwerking in de keten

Handel en supermarkten stellen steeds meer eisen aan producten en producenten, ook in het geval van biologische producten. Deze eisen veranderen ook steeds, waardoor het vrijwel onmogelijk is om als teler en zeker als zaadproducent tijdig op deze eisen in te spelen. Het gaat dan om hele specifieke rassen en gewaseigenschappen. Het is van belang dat telers, zaadproducenten en vertegenwoordigers vanuit de retail tijdig met elkaar in overleg treden over dergelijke eisen, zodat zowel zaadproducenten als telers de markt optimaal kunnen bedienen. Het verdient dan ook aanbeveling ketenprojecten over dit thema op te zetten. Vraag is of de overheid hierin een rol moet spelen, of het bedrijfsleven dit zelf op moet gaan pakken. Wellicht zal een faciliterende rol van de overheid het proces versnellen.

3.2 Besluit van de directie Landbouw om gewassen op de nationale Annex 2005 of de algehele derogatielijst te plaatsen

Het ministerie van LNV heeft een besluit genomen over de Annex 2005 en de lijst met gewassen waarvoor een algehele derogatie geldt.

Het besluit luidt als volgt:

- De lijst met gewassen die op de nationale Annex 2005 worden geplaatst is dezelfde als de lijst die in het advies van de expertgroepen is opgesteld.
- Ook is de lijst met gewassen overgenomen waarvoor een algemene derogatie geldt.

Deze beide lijsten staan in dit rapport onder paragraaf 3.1.

Wat uit het advies van het EC-LNV niet door LNV is overgenomen is de percentageregeling. De belangrijkste argumenten zijn:

- Wanneer bij een bepaald gewas een bepaald percentage verplicht wordt gesteld wordt in feite gezegd dat er voor het betreffende gewas geschikt biologisch zaaizaad beschikbaar is. Een ontheffing is dan volgens de regelgeving niet mogelijk.
- Skal heeft aangegeven dat bij een percentageregeling de controlelasten zullen toenemen. De toename verschilt per gewas. Bij het gewas ui is de toename van de controlelasten het minst. Voor de andere gewassen waarvoor de percentageregeling is voorgesteld zijn de extra kosten beduidend hoger.

Verder is gebleken dat de percentageregeling voor zover bekend alleen in de UK en Denemarken wordt toegepast, maar dat dit graszaadmengsels betreft. Dit is niet vergelijkbaar met wat in Nederland bij enkele gewassen is voorgesteld.

Als het bedrijfsleven (telers en zaadleveranciers) graag zouden zien dat een deel van het zaad van de voorgestelde gewassen biologisch zaaizaad is dan bestaat er de mogelijkheid om binnen het huidige systeem van ontheffing hierin te voorzien zonder dat de regelgeving geweld wordt aangedaan. Wel zal men zich moeten realiseren dat het niet mogelijk is om voor een bepaald ras, waarvan biologisch zaaizaad beschikbaar is, ontheffing te verkrijgen om op deze wijze voor een deel van het zaaizaad gangbaar NCB zaaizaad te kunnen gebruiken.

4 Evaluatie en aanbevelingen

Hieronder volgen een aantal aanbevelingen voor het actualiseren van de nationale Annex en algehele derogatielijst voor de komende jaren.

Algemeen

Het LBI heeft het project de afgelopen jaren naar tevredenheid uitgevoerd.

Het is aan te bevelen om de in dit rapport beschreven procedure in de toekomst te blijven volgen. De meeste betrokkenen zoals de zaadbedrijven en leden van de expertgroepen zijn bekend met de gevolgde werkwijze wat duidelijkheid over verantwoordelijkheden en het tempo zeker ten goede komen. Uiteraard is het essentieel jaarlijks de gevolgde procedure kritisch te bezien en zo mogelijk te verbeteren.

Samenstelling en verantwoordelijkheid expertgroepleden

Het is belangrijk jaarlijks te bezien of de belangrijkste spelers uit het veld vertegenwoordigd zijn in de expertgroepen. Zowel in 2003 als 2004 zijn de leden van de expertgroepen zorgvuldig geselecteerd. In beide jaren zijn een aantal telers niet komen opdagen zonder afmelding. Sommigen hadden al of niet op eigen gelegenheid vervangers gestuurd (zonder vooraf overleg met de organisatoren). In de toekomst zou meer nadruk gelegd moeten worden op de verantwoordelijkheid die expertgroepleden hebben ten aanzien van de sector, en behoort men bij verhindering dit tijdig kenbaar te maken aan de organisatoren, zodat in goed overleg en afstemming met de belangenorganisatie een geschikte vervanger gezocht kan worden. Dit geldt ook voor de vertegenwoordigers van de leveranciers.

Tot op heden zijn handelspartijen bewust niet uitgenodigd bij de expertgroepbijeenkomsten om de discussies niet nog gecompliceerder te maken. Zij waren indirect door de telers en zaadbedrijven vertegenwoordigd die bekend zijn met de eisen van de handel. In 2004 bleek de afwezigheid van marktpartijen toch een gemis om voldoende voortgang te maken. De vraag is of het voldoende is een aantal marktpartijen ter plekke tijdens de expertbijeenkomsten uit te nodigen of dat er in een eerder stadium en in een langer voortraject ketenachtige projecten van de grond moeten komen ter voorbereiding. Het is van belang dit goed te overwegen voordat de procedure voor 2006 van start gaat.

Evaluatie ontheffingen binnen- en buitenland

Het overzicht van de verleende ontheffingen in 2004 dat LASER beschikbaar heeft gesteld is voor en tijdens de expertgroepbijeenkomsten goed gebruikt.

Graag hebben de expertgroepen ook inzage in het ontheffingenbeleid van andere EU-landen. Biologica heeft informatie ingewonnen over de stand van zaken in andere EU-landen; het is immers wenselijk dat Nederland mede zijn positie kan bepalen ten opzichte van andere landen. Het verdient aanbeveling deze informatie jaarlijks te actualiseren en aan de leden van de expertgroepen te verstrekken als informatiebron voor de discussies.

Voor enkele gewassen zijn verschillende synoniemen gebruikt, zoals wortel/peen, kroot/rode biet. Het is belangrijk om bij het aanvragen van ontheffingen hier alert op te zijn, zodat niet ten onrechte ontheffingen worden afgegeven.

In 2003 hoefde de hoeveelheid uitgangsmateriaal voor de aanvraag van ontheffingen niet ingevuld worden. Hierdoor is het niet mogelijk om een uitspraak te doen over wijzigingen in het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal. In 2004 en 2005 moet per ontheffing wel de hoeveelheid materiaal worden aangegeven waarvoor ontheffing wordt aangevraagd. Dit moet een beter beeld geven van het totale gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal dat binnen de biologische sector is gebruikt en van eventuele verschuivingen ten opzichte van eerdere jaren.

Vanaf 2005 is Skal verantwoordelijk voor het afgeven van ontheffingen.

Gewenst rassenpakket

Het zou de informatie van de expertgroepen ten goede komen als niet alleen het rassenaanbod van de kant van zaadbedrijven vooraf bekend is, zoals nu het geval is, maar dat ook het gewenste rassenpakket (met name de hoofdrossen) vanuit de telers zoveel mogelijk vooraf op papier beschikbaar is. Dit voorkomt dat de kennis die telers verzameld hebben, op de expertgroepbijeenkomsten te fragmentarisch op tafel komt.

Dagvergoeding

Door een aantal telers is om een dagvergoeding gevraagd, hetgeen in 2004 zowel door LNV als door de LTO niet beschikbaar werd gesteld. Dit was voor sommigen een reden om niet te kunnen komen. In aansluiting met de gevraagde verantwoordelijkheid die telers op zich nemen is het wenselijk voor de toekomst een financiële vergoeding te heroverwegen. Overigens is er wel een reiskostenvergoeding verzorgd door LNV, hetgeen op prijs is gesteld.

Startdatum project

De tijdsplanning was door de late start, net als in 2003, zeer krap. Het zou de voorbereiding van de expertgroepbijeenkomsten ten goede komen als er meer tijd is voor de telers om met de achterban overleg te voeren over het rassenaanbod. Het zou wenselijk zijn als de start van de inventarisatie al in augustus zou kunnen plaatsvinden.

De twee weken voorbereidingstijd die aan de telers is gegeven om het rassenaanbod met de achterban te bespreken is te krap. Een week om de conceptverslagen voor te leggen aan de achterban voor aanvullingen en correcties en het commentaar te verwerken is eveneens te kort.

Het verdient dan ook aanbeveling om in 2006 en de daaropvolgende jaren tijdig te beginnen met het actualiseren van de Annex.

Het advies is om voor de zomer offertes aan te vragen voor het opstellen van een breed gedragen advies over de Annex 2006 bij diverse instellingen. Als tijdig bekend wordt gemaakt aan welke instelling de opdracht wordt verleend, kan het project Annex 2006 in augustus starten.

Doorkijk naar 2006

LNV wenste in 2004 ook een doorkijk naar de Annex 2006. Er was echter nog teveel in beweging om dit mogelijk te maken. Niet alleen qua politiek op nationaal en internationaal vlak, maar ook teelttechnisch was het voor de zaadbedrijven te moeilijk om in 2004 al iets te kunnen zeggen over het aanbod in 2006.

Bijlage 1 Brief aan zaadbedrijven over invulling van de Nederlandse Annex voor biologisch uitgangsmateriaal 2005 (15-09-2004)

Geachte mevrouw/heer,

Vorig jaar bent u benaderd om mee te werken aan het opstellen van een Nationale Annex voor biologisch zaaizaad en pootgoed. Deze Nationale Annex is de lijst met (sub)gewassen waarvoor geen ontheffing zal worden verleend voor het gebruik van gangbaar geteeld uitgangsmateriaal in de biologische landbouw. Ook dit jaar wil LNV weer een beroep op uw medewerking doen.

Het kader

Het gebruik van biologisch zaad- en pootgoed is al sinds 1994 verplicht in de biologische landbouw. Omdat er te weinig aanbod was van biologisch vermeerderd uitgangsmateriaal werden aan telers ontheffingen gegeven voor het gebruik van gangbaar geteeld uitgangsmateriaal. De periode dat ontheffingen mochten worden afgegeven zou 31 december 2004 aflopen. Volgens een nieuwe Europese Verordening die op 14 augustus 2003 vastgesteld is en per 1 januari 2004 is ingegaan, blijft het mogelijk om gangbaar geproduceerd zaai- en pootgoed te gebruiken, mits daarvoor een ontheffing is verkregen. Wel is het de bedoeling dat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van soorten en rassen die wel biologisch beschikbaar zijn.

Daarom zal er op termijn een Europese lijst komen van gewassen (de Europese Verordening spreekt over "soorten") waarvan voldoende biologisch vermeerderde rassen beschikbaar zijn, zodat er voor elke teeltwijze voldoende keus is. Voor de gewassen die op deze zogenaamde Europese Annex komen te staan wordt dus door de hele EU geen ontheffing meer gegeven aan de teler voor het gebruik van gangbare rassen.

De Europese Annex is op dit moment nog leeg. De besprekingen hierover starten naar verwachting in de loop van 2005 en zullen gevoerd worden op basis van rapportages van de lidstaten over afgegeven ontheffingen in 2004.

Nederland heeft, evenals enkele andere landen in de EU, eind 2003 voor het eerst een nationale lijst opgesteld van (sub)gewassen waarvoor in 2004 geen ontheffingen meer zijn afgegeven, de zogenaamde Nederlandse Annex. (Sub)gewassen zijn op de Nederlandse Annex geplaatst indien er voldoende geschikte rassen biologisch beschikbaar waren. Het gevolg hiervan was dat de Nederlandse teler bij de teelt van (sub)gewassen die op de Nederlandse Annex staan geen gangbaar zaad meer mocht gebruiken en dus moest kiezen uit de beschikbare biologisch geteelde rassen. De Nederlandse Annex wordt jaarlijks geactualiseerd. In het najaar van 2004 vindt de actualisatie plaats voor het jaar 2005 (met een doorkijk naar daaropvolgende jaren).

Het Expertisecentrum van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EC-LNV) is verantwoordelijk voor het opstellen van deze Nederlandse Annex die eind 2004 bekend moet zijn. In de bijlage vindt u informatie over de werkwijze hiertoe, die vrijwel identiek is aan de gevolgde werkwijze van vorig jaar. Het Louis Bolk Instituut (LBI) is net als vorig jaar onderaannemer en zal op korte termijn contact met u opnemen.

In de nieuwe verordening staat ook dat iedere lidstaat een digitale databank moet inrichten waar de zaadbedrijven hun aanbod aan biologische rassen kunnen registreren. Deze databank (www.biодatabase.nl) is opgezet en wordt beheerd door Naktuinbouw en is sinds 1 januari 2004 operationeel. Door deze databank is het aanbod aan biologisch vermeerderd uitgangsmateriaal transparanter geworden. Telers maken veelvuldig gebruik van deze databank. Essentieel is uiteraard wel dat leveranciers wijzigingen in de voorraden doorgeven, zodat Naktuinbouw zorg kan dragen voor een actuele en correcte informatievoorziening.

Voor rassen die op de databank staan wordt geen ontheffing meer verleend.

Voor het bepalen of een (sub)gewas op de Nederlandse Annex kan worden geplaatst is het nodig te bekijken of van de relevante subcategorieën van een gewas voldoende biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar is. Hiervoor moet per

subcategorie de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal op rasniveau bepaald worden en vervolgens beoordeeld worden of dit voldoende is voor plaatsing op de Nationale Annex. Voor de Annex 2004 zijn hiertoe criteria opgesteld die (deels) ook voor 2005 (en 2006) gebruikt kunnen worden.

Aan de hand van de Annex 2004 hebben het EC-LNV en het LBI een lijst opgesteld van (sub)gewassen die voor plaatsing op de Nederlandse Annex 2005 (en 2006) in aanmerking zouden kunnen komen. Het LBI zal u per e-mail deze lijst toesturen.

Wat vragen wij van u?

Wij vragen u aan te geven wat voor 2005 (en 2006) het verwachte rassenaanbod van uw bedrijf is van de (sub)gewassen die voor plaatsing op de Nederlandse Annex in aanmerking komen. Hiertoe wordt de lijst met (sub)gewassen die door het EC-LNV en het LBI is opgesteld naar u gemaild door het LBI met het verzoek de rassen in de betreffende categorieën in te vullen. Het gaat dan slechts om die rassen die met een erkend certificaat biologisch zijn vermeerderd.

Wanneer wil het LBI over de informatie kunnen beschikken?

Gaarne ontvangt het LBI uw informatie uiterlijk vrijdag 1 oktober.

Wat doen we met uw informatie?

Door expertgroepen wordt op basis van objectieve criteria beoordeeld of het aanbod voor 2005 voldoende is om (sub)gewassen op de Nederlandse Annex te plaatsen. De evaluatie gegevens over de afgegeven ontheffingen in het eerste deel van 2004 vormen mede input voor de discussies in de expertgroepen.

De expertgroepen geven advies aan het EC-LNV die dit verwoordt in een voorstel aan de Directie Landbouw van het Ministerie van LNV (DL-LNV). Tevens wordt een doorkijk gemaakt naar 2006. Het is de bedoeling dat deze expertgroepsbijeenkomsten in de tweede helft van oktober zullen plaatsvinden. Het is uiteindelijk DL-LNV die de Nederlandse Annex vaststelt.

Vertrouwelijkheid van uw informatie

Wij willen u er nadrukkelijk op wijzen dat uw informatie vertrouwelijk is totdat DL-LNV instemt met de Nederlandse Annex 2005 en de onderbouwing daarvan openbaar maakt. Hierbij wordt rekening gehouden met het tijdstip van uitbrengen van catalogi van zaadfirma's.

Nadere informatie kunt u verkrijgen bij Leny Lekkerkerk van het EC-LNV, telefoonnummer: 0318-822900.

Wij danken u bij deze vast voor uw medewerking!

Hoogachtend,

WND, DIRECTEUR EXPERTISECENTRUM LNV,

ir. H. de Wilde

Bijlage 2 Adresbestand van aanbieders van biologisch uitgangsmateriaal voor 2005

Bedrijf	Aanbod gewassen
<p><i>Biaselect</i> Dhr. J. Vergoesen Postbus 70 8300 AB Emmeloord tel. 0527-639871 Vergoesen@agrico.nl</p>	Aardappelen
<p><i>Bonna Terra</i> Dhr. H. van der Wal Postbus 83 8300 AB Emmeloord tel. 0527-630075 michiel.franzen@stet.nl</p>	Aardappelen
<p><i>Carel Bouma</i> Dhr. C. Bouma Alikruikweg 15 8256 RK Biddinghuizen tel. 0321-331384 06-510 bruine 68038 carel.bouma@agroweb.nl</p>	Diversen, o.a. plantuien
<p><i>M. van de Velde</i> Eggestraat 6-8 8308 AB Nagele 0527-652519 marienvvelde@zonnet.nl</p>	Aardappelen
<p><i>C. Meijer BV</i> P. Melis Industrieweg 1 8255 PB Swifterbant 0321-324030 pmelis@meijer-potato.com</p>	Aardappelen
<p><i>Van Rijn</i> P. Oldekamp Postbus 98 2685 ZH Poeldijk 0653769614; 0527-630559 polderkamp@van-rijn.nl</p>	Aardappelen

<p><i>Nedato</i> Wim van de Ree Postbus 1518 3260 BA Oud-Beijerland 0186-645944 Vanderee@nedato.nl</p>	Tussenhandel; Aardappelen
<p><i>ABCTA</i> Dhr. H. Roerink Kwinkweerd 12 7241 CW Lochem tel. 0573-288822 h.roerink@abcta.nl</p>	Voedergewassen, geen aanbod meer in biol.uitgangsmateriaal
<p><i>Agrifirm</i> Biologische afdeling Dhr. K. Kruijer Industrieweg 1 8304 AC Emmeloord tel. 0527-632911 biologisch@agrifirm.nl</p>	Granen, voedergewassen, groenten
<p>Ekova/Ekotrak Dhr. M.J. Joppe Koningsweg 17b 6816 TC Arnhem Tel. 0577-462148 Ekotrak@hetnet.nl</p>	Granen, voedergewassen
<p><i>Landgoed Deelerwoud</i> Jhr. V.G.R. Repelaer Deelerwoud 9 7351 TS Hoenderloo tel. 055-3781239</p>	Granen
<p><i>Advanta Seeds B.V.</i> R. Boonman Postbus 1 4420 AA Kapelle tel. 0113-347911 ria.boonman@nl.advantaseeds.com</p>	Lien, voedergewassen
<p><i>Barenbrug Holland B.V.</i> Dhr. A. Oostveen/E. Ensing Postbus 4 6678 ZG Oosterhout tel. 0243-488100 aostveen@barenbrug.nl</p>	Grassen, klavers, voedergewassen
<p><i>Zelder</i> Postbus 20 6590 AA Gennep</p>	Granen

Tel. 0485 550620 b.bles@wxs.nl	
<i>CZAV</i> K.Francken Postbus 402 4460 AV Goes tel. 0113-629000 k.francken@czav.nl	Granen, voedergewassen
<i>Jaardens Zaden BV</i> Vincent Enting Postbus 7823 5995 ZG Kessel 077-4621888 06-53363735 Vincent_enting@hotmail.com	Granen, voedergewassen
<i>Force Limagrain</i> H.Nagelhoud Postbus 477 8000 AL Zwolle tel: 038-4550625 hendrik.nagelhoud@limagrain.com	Gras, mais
<i>Pioneer Hi-Bred Northern Europe</i> Dhr. Bart Verellen Karel de Backerstraat 49 B-2620 Hemiksem Tel. 0032 476482452 Bart.verellen@pioneer.com	Voedergewassen
<i>Beja Zaden B.V.</i> Dhr. F. v.d. Crommert Postbus 50 1749 ZH Warmenhuizen tel. -226-396162 f.crommert@beja.nl	Groenten
<i>Braer B.V.</i> Kleingouw 59 1619 CD Andijk tel. 0228-591394 broer-onion-sets@wxs.nl	Aanbod voor 2005, voor 2006 nog onzeker
<i>Clause Semences</i> A.Biesheuvel Zwartemeerpad 9 8317 PE Kraggenburg Arjen.biesheuvel@wxs.nl 06-53849116	Geen aanbod
<i>De Bolster</i> Dhr. H.T. Douwes	Groenten

<p>P. Venemakade 61 9605 PI Kielwindeweer tel. 0598-491534 debolster@wxs.nl</p>	
<p><i>De Ruiter Seeds (DRS)</i> Mevr. J. Gilijamse Leeuwenhoekweg 52 2661 CZ Bergschenhoek tel. 010-5292222 len.dekok@deruiterseeds.com</p>	Groenten, bouwt af
<p><i>HILD samen GmbH (Nunhems Zaden)</i> Claudia Rabus Kirchenweinbergstraße 115 D-71627 Marbach/ Neckar tel. 0049-7144-84731 claudia.rabus@nunhems.com</p> <p>NL-besteldadres: Nunhem Zaden BV Postbus 4005 6080 AA Haalen tel: 0475-599222</p>	Groenten
<p><i>KWS Benelux</i> Dhr. J. Buis Nikkelstraat 55 8211 AJ Lelystad tel. 0186 65 75 06 j.buis@kws.de</p>	Voedergewassen
<p><i>Nickerson-Zwaan</i> N. Van Zanten Postbus 28 4920 AA Made Tel: 0162-690900 Nanne.van.Zanten@nickerson-zwaan.com</p>	Geen biol.aanbod
<p><i>Rijk Zwaan</i> Afdeling Verkoop Benelux Postbus 40 2678 ZG De Lier tel. 0174-532300 j.berg@rijkszwaan.nl</p>	Groenten
<p><i>Sakata Seed Europe</i> Dhr. A. Dingjan Roerdompstraat 4 1602 RV Enkhuizen tel. 0228-319972 aad.dingjan@sakata.nl</p>	Groenten, Geen aabod

<p><i>Vitalis Biologische zaden B.V.</i> Dhr. J.C.J. Velema Hengelderweg 6 7383 RG Voorst tel. 0575-502648 j.velema@vitaliszaden.nl</p>	Groenten
<p><i>Cebeco Zaden</i> J.Bom Postbus 10.000 5250 GA Vlijmen tel: 073-5188544 jacob.bom@cebeco-seeds.com</p>	Granen, voedergewassen
<p><i>Kremer Zaden</i> H.J.Konijn Industrieweg 7 1775 PV Middenmeer tel: 0227-501308 info@kremerzaden.com</p>	Voedergewassen
<p><i>Hoogzand Uienhandel</i> Molendijk 42 3227 CC Oudenhoorn tel: 0181-461451 hoza-uienzaad@planet.nl</p>	Uien
<p><i>Bakker Brothers</i> J.G.A. Bakker Postbus 7 1723 ZG Noord-Scharwoude tel: 0226-331364 sales@bakkerbrothers.nl</p>	Groenten
<p><i>Vreeken's Zaden Dordrecht</i> Ton Vreeken Postbus 182 3300 AD Dordrecht tel 078-6135467 Info@vreeken.nl</p>	Geen biol.aanbod meer
<p><i>Monsanto</i> C. Roggenband Scheldelaan 460 Haven 627 B-2040 Antwerpen Tel: 0033 472144186</p>	Voedergewassen, nog geen aanbod

<p><i>Seminis Vegetable Seeds</i> J. Timmerman Westeinde 161 1601 BM Enkhuizen tel: 0228 357000</p> <p>jan.timmerman@seminis.com</p>	Nog geen aanbod
<p><i>Western Seed International</i> H.Aarden Tel: 0174 671 549 h.aarden@westernseed.nl Burg. Elsenweg 53 2671 DP Naaldwijk</p>	Groenten nog geen aanbod bekend
<p><i>Neutkens Zaden</i> D.Meijs Tel: 0497 591794 060038155 fax: 0497 592005 D.Meijs@neutkens.nl</p>	Wederverkoper voedergewassen
<p><i>PopVriend</i> K.Timmerman Postbus 5 1619 ZG Andijk Tel: 0228-591462 ktimmerman@popvriendseeds.nl</p>	Groenten
<p><i>Holland-Select BV</i> R.Mantel Postbus 27 1619 ZG Andijk Tel: 0228-591578 roosfreak@holland-select.nl</p>	Groenten
<p><i>Ka van der Dries</i> J.A. vd Dries Ansjovisweg 19 8251 RW Dronten 0321-317025</p>	Bieslook
<p><i>Syngenta</i> N. van Vliet Postbus 29773 1601 M Enkhuizen tel: 0228-366211 nicovan.vliet@syngenta.com</p>	Groenten, geen aanbod

Bijlage 3 Brief aan deelnemers expertgroepen biologisch uitgangsmateriaal Annex 2005

Geachte mevrouw/mijnheer,

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) nodigt u uit zitting te nemen in één van de expertgroepen (op gewasbasis) die zijn opgezet om de overheid te adviseren over het plaatsen van gewassen op de Nationale Annex 2005. Het betreft het actualiseren van de Nationale Annex 2004. Voor de gewassen die op de Annex staan moet biologisch uitgangsmateriaal gebruikt worden en zal net als in 2004 ook in 2005 geen ontheffing meer worden verleend voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal.

U bent uitgenodigd voor de Expertgroep Granen + Voedergewassen/Groenbemesters. De bijeenkomst vindt plaats op woensdag 3 november van 13.00 tot 16.00 uur in het Centrum Biologische Landbouw, Bronsweg 22, 8222 RB Lelystad.

De samenstelling van de Expertgroep Granen en Voedergewassen/Groenbemesters vindt u in bijlage I.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In augustus 2003 is de EU-verordening 1452/2003 voor ontheffing van het gebruik van biologisch zaaizaad vastgesteld. Hieruit zijn twee acties voortgekomen. Naktuinbouw heeft op verzoek van het Ministerie van LNV een elektronische database voor biologisch uitgangsmateriaal opgezet. Het Ministerie van LNV heeft zich sterk gemaakt voor een werkzame Nationale Annex in 2004. Expertgroepen hebben een belangrijke bijdrage geleverd bij het vullen van deze Nationale Annex.

Het Ministerie van LNV heeft het Louis Bolk Instituut gevraagd ook dit jaar weer de bijeenkomsten van de expertgroepen te organiseren. **Het doel van de expertgroepbijeenkomsten is om per gewasgroep tot een gedragen advies aan LNV te komen omtrent de vulling van de Nationale Annex 2005.** Het uitgangspunt hierbij is om op een reële basis zo veel mogelijk gewassen op de Annex te krijgen om zo het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal verder te stimuleren. Het EC-LNV schrijft op basis van de adviezen van de expertgroepen een voorstel aan de Directie Landbouw van het Ministerie van LNV over het vullen van de Nationale Annex 2005. Het Ministerie van LNV stelt de Nationale Annex vast.

INPUT VOOR DE DISCUSSIES

Om de expertgroepen zo efficiënt mogelijk te laten functioneren is er door het Louis Bolk Instituut voorbereidend werk gedaan. Het LBI heeft alle zaadbedrijven aangeschreven en hen gevraagd in een tabel aan te geven van welke rassen zij biologisch uitgangsmateriaal hebben. Tevens is gevraagd of de hoeveelheid zaad toereikend is voor de vraag vanuit de markt. Daarnaast is de vraag gesteld of naast de genoemde gewassen in de tabel ook nog andere gewassen in aanmerking zouden moeten komen voor plaatsing op de Annex. Het LBI heeft alle ingevulde tabellen samengevoegd tot een overzichtelijke aanbodlijst.

Bijlage 2 is de aanbodlijst voor de Expertgroep Granen en Voedergewassen/Groenbemesters.

U wordt vriendelijk verzocht deze informatie vertrouwelijk te behandelen, aangezien de zaadbedrijven deze vertrouwelijk hebben verstrekt.

Er is nu bijna een jaar ervaring opgedaan met de database en de Nationale Annex. Deze ervaring is zeer waardevol voor het actualiseren van de Annex. LASER heeft een overzicht gemaakt van alle ontheffingen die in de eerste helft van 2004 zijn afgegeven voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal (bijlage 3). De tabel bevat zowel ontheffingen die zijn verleend aan telers als ontheffingen aan vermeerderingsbedrijven voor proefrassen. Deze gegevens vormen een belangrijke informatiebron voor de discussies over het wel of niet plaatsen van een gewas op de Annex 2005.

Bijlage 4 geeft een overzicht van de criteria voor het wel of niet plaatsen van een (sub) gewas op de Nationale Annex en vormt een belangrijk handvat tijdens de discussies in de expertgroepen.

LW ROL

De genodigde personen van telerszijde en van de kant van de zaadbedrijven vertegenwoordigen de belangen van respectievelijk Biologica en Plantum NL.

Er wordt van u als expert verwacht dat u de lijst met beschikbare rassen in uw gewasgroep (bijlage 2) zorgvuldig bestudeert en zonodig bij collega's informatie inwint, zodat u zo goed mogelijk op de hoogte bent van de vereisten per gewas en de prestaties van de rassen onder biologische teeltomstandigheden.

De vragen die we u specifiek willen voorleggen staan beschreven in bijlage 5.

Ik ontvang graag zo spoedig mogelijk een bevestiging van u of u zitting wilt nemen in de expertgroep en op de geplande dag aanwezig kunt zijn. Indien u nog vragen heeft horen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

Leny Lekkerkerk
Expertisecentrum LNV
Tel. 0318-822900

Voor informatie:

Edith Lammerts van Bueren, 0343-523869
Coen ter Berg, 0527-292236

Bijlage 1. Samenstelling Expertgroep Granen + Voedergewassen/Groenbemesters

Bijlage 2. Aanbodlijst granen, voedergewassen, groenbemesters 2005

Bijlage 3. Overzicht van afgegeven ontheffingen in eerste helft van 2004

Bijlage 4. Beoordelingscriteria per (sub)gewas

Bijlage 5. Vragen aan de expertgroepen

N.B. De bijlagen 2, 3 en 5 zijn in dit rapport niet gegeven.

BIJLAGE 4 Adreslijsten van de vier expertgroepen

Verzendlijst expertgroepbijeenkomst aardappelen 3 november 2004 - annex biologisch uitgangsmateriaal 2005

naam bedrijf	t.a.v.	straat+nummer	postcode	plaats	telefoon	bijzonderheden
Bioselect	J.Vergroessen	Postbus 70	8300 AB	Emmeloord	0527-639911	leverancier
Bonna Terra	M. Franzen	Postbus 83	8300 AB	Emmeloord	0527-630075	leverancier
M. van de Velde	M. van de Velde	Eggestraat 6-8	8308 AB	Nagele	0527-652519	leverancier
van Rijn	P. Oldekamp	De Gildenweg 15	8304 BD	Emmeloord	0527-630559	leverancier
Nedato	W.L.van de Ree	Postbus 1518	3260 BA	Oud Beijerland	0186-613044	leverancier
	J. Melgers	Graspieperweide 9	6708 LR	Wageningen	0317-418455	teler, voorzitter Werkgroep Biol.Open Teelten
	W. te Winkel	Drietorensweg 20	8307 PE	Ens	0527-251858	teler, hobbykweker Agrico
	H. Risseeuw	Sasputsestraat 9	4507 JX	Schoondyke	0117-401381	Zeeuwse teler
	N. Vos	Mammothweg 22	8317 RB	Kraggenburg	0527-201415	teler, hobbykweker Meijer
NAK tuinbouw	C. van Ettekoven	Postbus 402	2370 AA	Roelofsarendveen	071-3326129	biol.database projectleider
Biologica	J.Guijt/ M. Raaijmakers	Postbus 12048	3501 AA	Utrecht	030-2339986	beleidsmedewerker regelgeving
Plantum NL	A. v.d. Hurk	Postbus 462	2800 AL	Gouda	0182-688668	beleidsmedewerker uitg.materiaal biol.landbouw
LTO- Vakgroep Biol.Landbouw	A. Verhage	De Gouw 32	1602 DN	Enkhuizen	0228-323435	
EC LNV	L.Lekkerkerk	Postbus 482	6710 BL	Ede	0318-822810	projectleider
Louis Bolk Instituut	C. ter Berg	Buurtsteeg 8	8373 EN	Blankenham	0527-292236	projectuitvoerder, discussieleider
Louis Bolk Instituut	E.Lammerts van Bueren	Hoofdstraat 24	3972 LA	Driebergen	0343-523869	projectuitvoerder, discussieleider

naam bedrijf	t.a.v.	straat+nummer	postcode	plaats	telefoon	bijzonderheden
--------------	--------	---------------	----------	--------	----------	----------------

Granen						
Agrifirm	A. den Bakker/K.Kruiger	Industrieweg 1	8304 AC	Emmeloord	0527-632911	leverancier
Ekova	R. Joppe	Koningsweg 17b	6816 TC	Arnhem	0577-462148	leverancier
CZAV	A. Rijk	Postbus 402	4460AV	Goes	0113-629287	leverancier Zuiden
	H. Risseeuw	Sasputsestraat 9	4507 JX	Schoondyke	0117-401381	Zeeuwse teler
	T.Saat	Kemphaanpad 14	1358 AA	Almere	036-5384262	Flevo-teler
	J.Melgers	Graspieperweide 9	6708 LR	Wageningen	0317-418455	zandteler, voorzitter Werkgroep Biol. Open Teelten
Voedergewassen/Groenbemesters						
Advanta Seeds	R. de Munnik	Postbus 1	4420 AA	Kapelle	0113-347911	leverancier
Barenburg Holland	E.Ensing/A. Oostveen	Postbus 402	6678 ZG	Oosterhout	0234-488100	leverancier
Cebeco Seeds	J. Bom	Postbus 10.000	5250 GA	Vlijmen	073-5188544	leverancier
Force Limagrain	H. Nagelhoud	Postbus 477	8000 AL	Zwolle	038-4550625	leverancier
Joordens Zaden	V. Enting			Kessel	077-4621888	leverancier
Pioneer	B. Verellen	Postbus 94	4880 AB	Zundert	0032 476482452	leverancier
Neutkens zaden	D Meijs	Lantie 1a	5512 NG	Vessem	0497-591794	leverancier
Zelder	B. Bles	Postbus 20	6590 AA	Genep	0485-550620	leverancier
	G. Frijns	Groenestraat 1	6274 NE	Reymersstok	043-4573572	teler
	J. Vis	Westerstraat 13	1655 LA	Sijberkarspel	0229-591643	teler
NAK tuinbouw	C. van Ettekoven	Postbus 402	2370 AA	Raelofsarendveen	071-3326129	biol.database projectleider
Biologica	J.Guijt/ M. Raaijmakers	Postbus 12048	3501 AA	Utrecht	030-2339986	beleidsmedewerker regelgeving
Plantum NL	A. v.d. Hurk	Postbus 462	2800 AL	Gouda	0182-688668	beleidsmedewerker uitg.materiaal biol.landbouw
LTO- Vakgroep Biol.Landbouw	A.Verhage	De Gouw 32	1602 DN	Enkhuizen	0228-323435	
EC LNV	L.Lekkerkerk	Postbus 482	6710 BL	Ede	0318-822810	projectleider
Louis Balk Instituut	C. ter Berg	Buurtsteeg 8	8373 EN	Blankenham	0527-292236	projectuitvoerder, discussieleider
Louis Balk Instituut	E.Lammerts van Bueren	Hoofdstraat 24	3972 LA	Driebergen	0343-523869	projectuitvoerder, discussieleider
Advies omtrent oordeel assortiment gevraagd aan:						
Louis Balk Instituut	N. van Eekeren	Hoofdstraat 24	3972 LA	Driebergen	0343-523869	onderzoek rassen voedergew., grassen, klavers

naam bedrijf	t.a.v.	straat+nummer	postcode	plaats	telefoon	bijzonderheden
Bejo Zaden	F. vd Crommert	Postbus 50	1749 ZH	Warmenhuizen	0226-396162	zaadbedrijf
Hild/Nunhems Zaden	P. Rubitschek	Kirchenweinstrasse 115	D-71627	Marbach/Neckar	0049 7144847326	zaadbedrijf
Rijk Zwaan	M. Zwaan	Postbus 40	2678 ZG	De Lier	0174-532300	zaadbedrijf
Vitalis/Enza	J. Velema	Hengelderweg 6	7383 RG	Voorst	0575-502648	zaadbedrijf
Grow Group	J. de Groot/J.Mulder	Postbus 118	2670 AC	Naaldwijk	06-51282919	plantopkweek
Jongerius	N. Jongerius	Utrechtseweg 19a	3992 LM	Houten	030-6371457	plantopkweek
	T.Verdonschot	Wisentweg 20	8251 PC	Dronten	0321-312854	teler
	H. Rozendaal	Oudendijk 67	3291 LM	Strijen	06 12039926	teler
	J. Duijnhouwer	Radijksweg 5	7427 RD	Deventer	0570-654356	teler
	A. Mulder	Erichemsekade 7c	4116 GD	Buren	0344-681972	teler
	J.E.M. Kavelaars	Handweg 23	8251 RB	Dronten	0321-314118	teler
	D. van den Dries	Zwijnsweg 5	8307 PP	Ens	0527-251464	teler
	A. van Vilsteren	Sloefweg 18	8316 PL	Marknesse	0527-201398	teler
NAK tuinbouw	C. van Ettekoven	Postbus 402	2370 AA	Raelofsarendveen	071-3326129	biol.database projectleider
Biologica	J.Guijt/ M. Raaijmakers	Postbus 12048	3501 AA	Utrecht	030-2339986	beleidsmedewerker regelgeving
Plantum NL	A. v.d. Hurk	Postbus 462	2800 AL	Gouda	0182-688668	beleidsmedewerker uitg.materiaal biol.landbouw
LTO- Vakgroep Biol.Landbouw	A.Verhage	De Gouw 32	1602 DN	Enkhuizen	0228-323435	
EC LNV	L.Lekkerkerk	Postbus 482	6710 BL	Ede	0318-822810	projectleider
Louis Bolk Instituut	C. ter Berg	Buurtsteeg 8	8373 EN	Blankenham	0527-292236	projectuitvoerder, discussieleider
Louis Bolk Instituut	E.Lammerts van Bueren	Hoofdstraat 24	3972 LA	Driebergen	0343-523869	projectuitvoerder, discussieleider

Verzendlijst expertgroepbijeenkomst Vruchtgewassen onder Glas 4 november 2004 - annex biologisch uitgangsmateriaal 2005

naam bedrijf	t.a.v.	straat+nummer	postcode	plaats	telefoon	bijzonderheden
De Ruiter Seeds	L. de Kok	Leeuwenhoekweg 52	2661 CZ	Bergschenhoek	010-5292222	zaadbedrijf
Hild/Nunhems Zaden	P. Rubitschek	Kirchenweinstrasse 115	D-71627	Marbach/Neckar	0049 7144847326	zaadbedrijf
Rijk Zwaan	M. Zwaan	Postbus 40	2678 ZG	De Lier	0174-532300	zaadbedrijf
Vitalis/Enza	J. Velema	Hengelerderweg 6	7383 RG	Voorst	0575-502648	zaadbedrijf
Grow Group	J. de Groot	Postbus 118	2670 AC	Naaldwijk	06-51282919	plantopkweek
Jongerius	N. Jongerius	Utrechtseweg 19a	3992 LM	Houten	030-6371457	plantopkweek
	E. Maassen	Oosterringweg 20	8315 PT	Luttelgeest	06-15048113	teler/Eosta
	A. Jonkers	Broekstraat 22a	5688 JX	Dirschot	0499-575550	teler
	A. Jonker	Wauterweg 22	2691 PR	s Gravezande	0174-444305	teler
	M. Boon	Mient 21	1655 KP	Sijbekarspel	0229-599053	teler
	J. de Boer	Harlingerweg 30	8821 LC	Kimswerd	0517-641309	teler
NAK tuinbouw	C. van Ettekoven	Postbus 402	2370 AA	Raelofsarendveen	071-3326129	biol.database projectleider
Biologica	J.Guijt/ M. Raaijmakers	Postbus 12048	3501 AA	Utrecht	030-2339986	beleidsmedewerker regelgeving
Plantum NL	A. v.d. Hurk	Postbus 462	2800 AL	Gouda	0182-688668	beleidsmedewerker uitg.materiaal biol.landbouw
LTO- Vakgroep Biol.Landbouw	A. Verhage	De Gouw 32	1602 DN	Enkhuizen	0228-323435	
EC LNV	L. Lekkerkerk	Postbus 482	6710 BL	Ede	0318-822810	projectleider
Louis Bolk Instituut	C. ter Berg	Buurtsteeg 8	8373 EN	Blankenham	0527-292236	projectuitvoerder, discussieleider
Louis Bolk Instituut	E.Lammerts van Bueren	Hoofdstraat 24	3972 LA	Driebergen	0343-523869	projectuitvoerder, discussieleider

Bijlage 5 Beoordelingscriteria voor plaatsing van (sub)gewassen op de nationale Annex of derogatielijst

In de expertgroepzittingen werd het aanbod rassen per (sub)gewas getoetst aan een aantal criteria:

- a. Zijn de hoofdassen aanwezig?
- b. Dekt het assortiment alle teeltperioden en gebruikersdoeleinden?
- c. Is opdeling van een gewas in subgewassen wenselijk?
- d. Zijn de rassen binnen een (sub)groep uitwisselbaar?
- e. Zijn er meer dan 2 aanbieders?
- f. Indien het een klein gewas (areaal) betreft met 1 aanbieder, maar wel geschikte ras(sen) is voor de Annex 2004 volstaan met een uitvoeringsadvies om geen ontheffing te verlenen voor gangbaar zaad. Voor de Annex 2005 is door de expertgroep geadviseerd een dergelijk gewas gewoon op de annex te plaatsen indien er geen ontheffingen zijn aangevraagd in het voorgaande jaar.
- g. Indien assortiment niet dekkend genoeg is, wat is er dan nodig om dit wel dekkend te krijgen voor 2006 of later?

Bijlage 6 Verslagen van de bijeenkomsten van expertgroepen

Aardappels

Deelnemers

- *Telers:* J. Melgers/voorzitter Werkgroep Biol.Open Teelten, N. Vos/hobbykweker C. Meijer, W. te Winkel/hobbykweker Bioselect, A. Verhage/LTO-Vakgroep Biologische Landbouw
- *Kweekbedrijven:* M-J. Klijn/Van Rijn, W. van der Ree/Nedato, Jacques Vergroesen/Bioselect
- *Waarnemers:* L. Lekkerkerk/EC-LNV, C. van Winden/LNV, Raoul Haegens en Jacqueline Straathof/Naktuinbouw
- *Discussieleiders:* C. ter Berg en E. Lammerts van Bueren/LBI

Niet aanwezig: Kwekers: M.Franzen/Bonna Terra, M. van de Velde; telers: H.Risseeuw

Beoordeling rassenaanbod Aardappel-tafel

Segmentatie in subgroepen

Teeltperiode: vroeg, midden/laat. Het is een indeling die de rassenlijst ook gebruikt. Voor 2005 zijn evenals in 2004 geen late rassen voor biologisch beschikbaar, maar het is niet ondenkbaar dat die er in de toekomst wel zijn. Er zijn voldoende vroege rassen (NB. correctie op de lijst aanbrengen, want Terragold, Santé, Remarka, en Timate zijn niet echt vroeg, en Novella is pas in 2006 beschikbaar). Er is geen uitwisselbaarheid tussen de vroege rassen en midden/late categorie. Er wordt daarom sterk gepleit voor segmentering op de Annex 2005

Conclusie voor segmentering aanbod 2005: aparte segmenten vroeg en midden/laat.

Schilkleur: rood of geel. Nu zijn er drie rassen (2004 twee rassen) rood beschikbaar (Bimonda/lichtrood, Kuroda/donkerrood en Raja/rood); de markt vraagt er wel om, maar de uitwisselbaarheid is met geel nog redelijk geaccepteerd door de markt. Dat kan in de toekomst anders worden.

Conclusie: onderscheid is nu niet nodig, jaarlijks beoordelen

Kooktypes: vastkokend, vrij-vastkokend, kruimig. De klanten worden steeds dwingerder, de types zijn voor de supermarkt niet echt uitwisselbaar. Het assortiment vastkokend is beperkt, dus men komt snel in de problemen. Dat zou pleiten voor segmentering, maar een kruimige aardappel die vroeg doodgemaakt wordt, wordt ook vrij vast-kokend. De echte vastkokers zijn Timate, Ditta en Nicola en zijn voldoende uitwisselbaar; deze worden ook in het buitenland geteeld en dus bestaat er ook de mogelijkheid bij tekorten aan te vullen.

Conclusie: segmentering naar kooktypes wordt voor 2005 niet nodig geacht, jaarlijks opnieuw beoordelen.

Ziektegevoeligheid: resistentie tegen schurft, AM of wratziekte. Er is dit jaar niet uitgebreid stilgestaan bij de ziektegevoeligheid van rassen omdat die niet wezenlijk verschilt ten opzichte van 2004, en wordt voldoende breed geacht om de sector als geheel niet in problemen te brengen.

Dus niet segmentering op niveau van resistenties. Kanttekening blijft wel dat de Phytophthora-resistentie van alle rassen niet voldoende is en duidelijk voor verbetering vatbaar. Hiertoe blijft onderzoek gewenst.

In het vroege aanbod hetzelfde aanbod als in 2004; in de midden/laat categorie zijn een paar rassen niet meer biologisch beschikbaar, maar er zijn ook weer een paar nieuwe toegevoegd (Virgo, Kuroda). Aanbod is voldoende breed: dus alle segmenten van tafelaardappel kunnen op de nationale annex.

Beoordeling rassenaanbod Aardappel - frites en verwerking

Assortiment is sinds 2004 uitgebreid met goede aanvullingen. Voor chips worden dezelfde rassen gebruikt als voor frites. Vleeskleur (wit en geel) is voor de verschillende verwerkingsdoelinden niet uitwisselbaar, en heeft in 2004 geleid tot ontheffingsaanvraag.

Dus rassen opdelen in segmenten naar vleeskleur. Agria (geel) is het grootste ras in deze; Innovator (wit); Santana, Bimonda, Raja, Santé, Remarka (lichtgeel).

Voor de huidige stand van zaken is aanbod voldoende om op de nationale annex te plaatsen.

Samenvattende conclusies Aardappel

- Het voorliggende aanbod aan aardappelrassen voor 2005 is voor zowel segment 'tafel' als voor 'frites en verwerking' voor de huidige markt voldoende breed en van voldoende verschillende aanbieders om de huidige sector met redelijkheid in 2005 te bedienen.
 - gewas aardappel kan in zijn geheel op de nationale annex
- Wegens beperkte uitwisselbaarheid tussen segmenten en voor de helderheid in verlening ontheffing bij calamiteiten, is het advies om aardappelen op te delen in segmenten:
 - Aardappel-tafel-vroeg
 - Aardappel-tafel-midden/laat.
 - Aardappel-frites/verwerking-vroeg
 - Aardappel-frites/verwerking-midden/laat-wit
 - Aardappel-frites/verwerking-midden/laat-lichtgeel
 - Aardappel-frites/verwerking-midden/laat-geel
- Ieder jaar moet opnieuw bekeken worden welke segmentering naar teeltperiode, schilkleur, vleeskleur, kooktype of verwerkingstype zinvol is.
- Er is een opmerking gemaakt dat in de toekomst rassen die zo zwak zijn in de vermeerdering en slechts eenmaal biologisch te vermeerderen zijn, eigenlijk niet in het assortiment thuis horen.

Granen

Deelnemers

- *Telers:* G. Frijns/veehouder, J. Melgers/akkerbouwer en voorzitter Werkgroep Biol.Open Teelten, J.Vis/ veehouder, A.Verhage/LTO Vakgroep Biologische Landbouw
- *Zaadleveranciers:* A. den Bakker en K.Kruiger/Agrifirm; E.Ensing/Barenburg Holland; V. Enting/Joordens zaden; R. Joppe/Ekova;
- *Waarnemers:* C. van Winden/LNV, R. Haegens en J. Straathof/Naktuinbouw
- *Discussieleiders/projectuitvoerders:* C. ter Berg en E. Lammerts van Bueren/LBI
- Niet aanwezig: kwekers: R. de Munnik/Advanta Seeds; H. Nagelhoud/Limagrain; B. Verellen/ Pionier; J.Bom/Cebeco, D.Meijis/Neutkens Zaden, B. Bles/Zelder; telers: T.Saat, H. Risseeuw.

Beoordeling rassenaanbod Granen

Database en ontheffingenbeleid

Zaaizaad van de meeste granen wordt grotendeels in Nederland geproduceerd, maar sommige worden geïmporteerd (triticale en rogge). Op het moment van de expertgroepbijeenkomst is nog niet met zekerheid te zeggen wat de beschikbare hoeveelheden zaaizaad zal zijn. In principe wordt er voldoende zaaizaad gepland, maar er kunnen jaren zijn dat er een deel afgekeurd wordt door bv fusarium. Doordat er meerdere aanbieders van eenzelfde ras kunnen zijn, is het aan de Skal na te gaan of de informatie van telers dat het zaaizaad op is klopt. Dat wil zeggen dat als 1 aanbieder aangeeft dat zijn partij niet meer voorradig is, er na gegaan moet worden of de andere leveranciers nog wel voorraad hebben of het uit het buitenland aangevuld kan worden, voordat het ras van de database af gehaald wordt en ontheffing verleend kan worden.

Wintertarwe

Er wordt 1 ras minder aangeboden dan in 2004. De markt voor wintertarwe is niet groot, maar neemt wel toe vanwege de verplichting biologisch krachtvoer te gebruiken. Het areaal is echter te klein om een breed aanbod aan rassen te verwachten. Uit de sector is het ras Tambor als gewenst genoemd. Tommi is een nieuw ras, weinig van bekend in de expertgroep. De expertgroep oordeelde dat het wenselijk is meer informatie over het ras Tommi in te winnen, maar dat de argumenten van 2004 om te kunnen leven met dit beperkte aanbod van twee aanbieders (LD, Ag) kunnen blijven staan: areaal is beperkt en als men een ander ras wil dan aangeboden, kan je dat a) via het buitenlandse aanbod proberen te krijgen (buitenland teelt meer wintertarwerassen), b) gewenst ras zelf vermeerderen voor eigen gebruik en c) overstappen naar zomertarwe. Nagekomen bericht over Tommi: dit is een nieuw ras uit Duitsland dat nu op de Nederlandse rassenlijst staat, en voor Deelerwoud een vervanger is van Renan omdat de opbrengst gunstiger is, zelfs op de zandgrond. Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Zomertarwe

Het voor 2004 voorliggende rassenaanbod wordt door de expertgroep als voldoende beoordeeld om op de annex te plaatsen. Er is, evenals vorig jaar, benadrukt dat het gewenst is dat het assortiment verbreed wordt en dat het specifieke biologische CGO-onderzoek van belang blijft. Pasteur is geschikt als voer, en niet als baktarwe en vraagt dus verschuiving in de aanbodlijst. Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Gerst

Zie vorig jaar. Wintergerst blijft een klein gewas met 1 aanbieder. Meerrijige gerstrassen zijn biologisch niet beschikbaar maar worden ook niet gevraagd. En er is altijd de mogelijkheid voor een ander ras naar het buitenland uit te wijken of zelf te vermeerderen.

Zomergerst bestaat uit voer- en brouwergerst. Brouwergerst is een kleine markt; het meest geteeld is voergerst. Voor voergerst is er een goed zandras (Prestige, wat minder uniform qua prestaties) en een goed kleiras (Barke) van meerdere vermeerderders. Beide rassen zijn, mits goed van kwaliteit ook als brouwergerst te leveren.

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Rogge

Winterrogge: Ekova vermeerdert ook voor Agrifirm, dus hier is sprake van 1 partij zaad. LD is 2^e vermeerderaar. Nikita en Born zijn geschikt en beide behalve als voerrogge ook als bakrogge te gebruiken, afhankelijk van het valgetal.

Zomerrogge is een zeer klein product en moeilijk/niet verkrijgbaar; zomerrogge wordt gebruikt om slecht gelukte stukken winterrogge bij te zaaien.

Bladrogge is een ander gewas (kruising rogge en gras?) waarvoor het ras Humbold gebruikt wordt in gangbare mengsels als Nitrafix en Demarage.

Winterrogge wel plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Zomerrogge niet.

Haver

Beperkt areaal en alleen als zomerhaver verkrijgbaar.

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Triticale

Triticale wordt alleen als wintergewas geteeld. Zomertriticale wordt nauwelijks geteeld en is moeilijk verkrijgbaar.

Handhaving plaatsing van wintertriticale op de nationale annex 2005.

Zomertriticale niet.

Samenvattende conclusies Granen

- Alle besproken gewassen die tot de gewasgroep granen behoren kunnen voor 2005, evenals 2004, op de nationale annex geplaatst worden: tarwe, gerst, winterrogge, haver en triticale, met uitzondering van zomerrogge, deze omdat niet of nauwelijks verkrijgbaar is.
- Met name bij het hoofdgewas zomertarwe is meer inspanning gewenst om breder assortiment te krijgen. CGO-onderzoek specifiek voor biologische zomertarwe blijft belangrijk.
- Voor Spelt, Durumtarwe en Teff is er geen aanbod omdat het gewas te klein is.

Voedergewassen, grassen en groenbemesters

3.3.1. Deelnemers

- *Telers:* G. Frijns/veehouder, J. Melgers/akkerbouwer en voorzitter Werkgroep Biol.Open Teelten, J.Vis/ veehouder, A.Verhage/LTO Vakgroep Biologische Landbouw
 - *Zaadleveranciers:* A. den Bakker en K.Kruijer/Agrifirm; E.Ensing/Barenburg Holland; V. Enting/Joordens zaden; R. Joppe/Ekova;
 - *Waarnemers:* C. van Winden/LNV, R. Haegens en J. Straathof/Naktuinbouw
 - *Discussieleiders/projectuitvoerders:* C. ter Berg en E. Lammerts van Bueren/LBI
- Niet aanwezig: kwekers: R. de Munnik/Advanta Seeds; H. Nagelhoud/Limagrain; B. Verellen/ Pioneer; J.Bom/Cebeco, D.Meijs/Neutkens Zaden, B. Bles/Zelder; telers: T.Saat, H. Risseeuw.

Beoordeling rassenaanbod Voedergewassen

Algemeen

Het probleem met deze gewasgroep is dat veel Nederlandse aanbieders afhankelijk zijn van rassen die zij uit het buitenland kunnen aankopen. Van veel gewassen is rond begin oktober nog niet zeker welke rassen van welke kwantiteit en kwaliteit te leveren zijn.

Luzerne

Er wordt 1 ras (mogelijk 2) aangeboden. Dit is een goed ras, maar in 2004 was er te weinig hoeveelheid van. Ook gangbaar is er maar 1 ras, en dat is goed hanteerbaar.

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Snijmaïs

Evenals in 2004 ontbreekt er een vroeg rijpend ras dat laat gezaaid kan worden (bv Nancis), maar dit werd als niet onoverkomelijk gezien wegens het ruime aanbod rassen. Er ontbreekt informatie over de nieuwe Pioneer) rassen die aangeboden wordt.

Nagekomen bericht van Bart Verellen (Pioneer): de nummering als rasnaam is de nieuwe manier van weergegeven: P=Pioneer, R=Research, 3=maïs, 9=vroegheid, en dan volgt nummering adrandom. De G12 is een dubbeldoelras (silo en korrel) dat in België is geregistreerd en is aanbevolen. De R20 is in Duitsland geregistreerd en veel gebruikt, en in NL door DLV-Facet getest.

Handhaving plaatsing op de annex 2005.

Korrelmaïs (CCM, maïskolvensilage)

Aanbod rassen is goed.

Voererwten

Klein gewas met twee verschillende toepassingen/teelten: a) in combinatie met granen en b) in combinatie met gras; er zijn niet altijd positieve ervaringen met Harnas. Het aanbod is te gering voor plaatsing op de annex.

Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Veldbonen

Geen aanbod. Veldbonen worden niet in Nederland vermeerderd, maar uit het buitenland geïmporteerd. Ekova gaat het voor 2006 vermeerderen.

Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Zonnebloem

1 aanbieder, nog te weinig aanbod.

Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Beoordeling rassenaanbod Groenbemesters

Bladrammenas

Aanbod is voldoende

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Facelia

Er is geen rassenaanbod, evenals 2004
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Gele mosterd

Voldoende aanbod voor 2005.
Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Perzisch klaver

Geen aanbod, evenals 2004.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Alexandrijns klaver

Geen aanbod, evenals 2004.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Rode klaver

Er zijn verschillende regimes op bedrijven die verschillende rassen vragen, die allen geïmporteerd moeten worden. Aanbod lijkt voldoende.
Plaatsing op de nationale annex voor 2005

Witte klaver

Witte klaver wordt gebruikt als groenbemester = cultuurklaver, en als weideklaver (bv Rivendel). Riesling en Alice zijn de gebruikelijke rassen voor zowel maai- als weidegebruik, beide zijn nu, in tegenstelling tot 2004, beschikbaar, dus kan witte klaver op de annex.
Plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Rogge, zie granen**Voederwikke**

Geen aanbod.
Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Beoordeling rassenaanbod Grassen

Er is wederom discussie geweest of de grassen als mengsels of als aparte rassen aangeboden moeten kunnen worden. Sommige telers willen zelf mengen en de rassen dus enkelvoudig beschikbaar hebben. Er zijn veel ontheffingen aangevraagd. Er moet veelal bij de grasmengsels alsnog gemengd worden omdat er meestal geen klaver of geen veldbeemd of timothee in zit. Deze laatste twee zijn via Ekova gangbaar afzonderlijk te verkrijgen. De aangeboden biologische mengsels voldoen als basismengsels waar klaver of andere grassen door de telers zelf aan kan worden toegevoegd. Voor de aangeboden mengsels hoeven dus geen ontheffingen meer worden aangevraagd en verleend (wel voor de eventuele door de teler losse gangbare extra aan toe te voegen bestanddelen). Er zouden dus ook geen ontheffingen meer verleend moeten worden voor gangbare mengsels. Skal zou dit stringenter moeten hanteren.
Grasmengsels plaatsing op de nationale annex 2005.

Engels raaigras

Bij Engels raaigras gaat het om een variatie in laat, middentijds, vroeg, diploid en tetra rassen. Het voorliggende aanbod aan rassen is breed genoeg om de benodigde variatie te dekken.
Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Italiaans raaigras

Het is geen groot segment met een duidelijke vraag. Veehouders vragen diploide weidetype met voederwaarde, en de akkerbouwer vraagt tetra's voor snelgroeiende groenbemesters. Bartissimo is belangrijk ras. Het aanbod is voldoende voor plaatsing op annex.
Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Westerwold raaigras

Aanbod is te gering (1 ras), evenals 2004
Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Timothee, Beemdgras, Kroppaar, Rietzwemk

Aanbod te gering (1 ras), evenals 2004

Geen plaatsing op de nationale annex voor 2005.

Samenvattende conclusies voedergewassen, grassen, groenbemesters

- Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005: luzerne, snijmais, bladrammenas, gele mosterd, Engels raaigras, Italiaans raaigras.
- Nieuw op de nationale annex 2005: grasmengsels, rode klaver, witte klaver.

Groentengewassen deel I, bedekte teelt

Deelnemers bedekte teelten

- *Telers*: M. Boon, E. Maassen, A. Jonker (zoon als vervanger voor vader Jonker), F. Duynisveld, L. Verbeek (vervanger van A. Jonkers), A. Verhage/LTD.
- *Zaadleveranciers*: L. de Kok-De Ruiter Seeds; J. Berg/Rijk Zwaan, J. Velema/Vitalis-Enza.
- *Plantopwekkers*: S. van Zanten/Grow Group
- *Waarnemers*: J. Leverink/EC-LNV, R. Haegens en J. Straathof-Naktuinbouw
- *Discussieleiders*: G. ter Berg en E. Lammerts van Bueren/LBI
- Niet aanwezig: P. Rubitschek/Hild-Nunhems Zaden, J. de Boer, N. Jongerius

Beoordeling rassenaanbod bedekte teelten

Aubergine

Rassen van De Ruiter Seeds ontbreken, waardoor er minder hoofdassen aangeboden worden dan vorig jaar.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Komkommer, bedekte teelt

groen, lang, voorjaar

Hoofdassen van 2004 (Cumlaude (RZ), Aviance (RZ) en Phoenix (VB)) voldoen niet meer. Een echt vroeg ras ontbreekt (bv Armada). Indeling aanpassen: vroeg = planten voor 1 februari.

Geen plaatsing meer op de nationale annex 2005.

groen, lang, zomer en herfst

Aangeboden rassen voldoen.

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

mini

Dit is een klein gewas, maar bevat wel de belangrijkste rassen

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Meloen

Geen aanbod

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Paprika, geblokt, groen/rood

Aangegeven segmentering naar kleur, alle teeltperioden klopt. Groen/rode paprika's: de belangrijkste rassen zijn aanwezig;

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005

Paprika, geblokt, geel

Hoofdtras Derby (RS) ontbreekt

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Paprika, geblokt, oranje

Bij oranje paprika 1 ras: te weinig voor annex, bovendien niet het hoofdtras.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, los, cherry (tot 30 gram)

Bij cherry tomaat ontbreekt het hoofdras Favorit.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, los, cocktail (30-80 gram)

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, los, medium (80-120 gram)

Aromata is een hoofdras.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, tros, cherry (tot 30 gram)

De hoofdrossen ontbreken.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, tros, medium (80-120 gram)

Voldoende hoofdrossen ontbreken.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, onderstam

Hoofd ras Maxifort (RS) ontbreekt.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, vlees, (120+ gram)

Vleestomaat (los en tros) is een klein segment; 1 ras: te weinig keus
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Tomaat, overige types

Overige types, is inclusief pruimtomaten
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Courgette glas

Hoofdrossen ontbreken voor vollegrond en bedekte teelt (Nickerson, Bruinsma, Seminis)
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Andijvie glas

Het ras Fernando ontbreekt. Het late segment niet goed gedekt, de rest wel, er wordt bijna 100% biozaad gebruikt.
Uit de na-reacties van zaadbedrijven klonk dat dit hoge percentage biologisch zaaizaad gebruik van glasandijvie een reden zou moeten zijn om andijvie onder glas wel op de annex van 2006 te plaatsen. Een extra reden is dat er een groot overlap is qua rassen met vollegrondsandijvie die al wel op de annex 2005 is geplaatst.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Postelein, zomer, glas

Er wordt maar 1 ras aangeboden, geen ontheffingen aangevraagd, dus toch op de annex plaatsen.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005.

Postelein, winter, glas

Er is maar 1 aanbieder en ontheffingen zijn onterecht (schrijffout in rasnaam), dus toch op de annex plaatsen.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005.

Sla, glas

Fysio's doorbreking gaat te snel, dus telers geen 'wurgcontract' geven. Vitalis en Rijk Zwaan niet accoord. Zij vinden aanbod groot genoeg en gangbaar kampt ook met resistentiedoorbreking. Desondanks is biozaad gebruik geschat op zo'n 95%.
Uit de na-reacties van zaadbedrijven klonk dat dit hoge percentage biologisch zaaizaad gebruik van glassla een reden zou moeten zijn om glassla wel op de annex van 2006 te plaatsen.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Babyleaf

Geen geschikte/hoofd rassen
Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Tuinkers, glas

Zelfe aanbod vorig jaar

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Spinazie, glas

1 ras

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Veldsla, glas

Onzekere levering hoeveelheid wegens Peronospora in zaad. Veel biozaad gebruikt

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Rucola, glas

Kleine teelt

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Koolrabi, wit, glas

Hoofdras Korist is toegevoegd.

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Koolrabi, blauw, glas

1 ras

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Rode biet/Kroot, glas

1 ras, is wel meest gebruikt ras, maar vorig jaar niet voorradig. Voor 2005 weer wel.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Radijs, glas

Geen hoofdrassen

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Rettich, glas

Geen hoofdrassen

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Bospeen, glas

Hoofdras Mokum ontbreekt

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Stokslabonen, glas

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Stoksnijbonen, glas

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005.

Peterselie, krul, glas

Hoofdrassen ontbreken, en hoeveelheid glad niet toereikend.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Peterselie, glad, glas

Hoofdrassen ontbreken

Geen plaatsing op de nationale annex 2005.

Samenvattende conclusies bedekte teelten

- Er zijn minder gewassen op de annex gekomen, mede doordat in de vruchtgewassen een snelle wisseling van hoofdrassen is wegens hoge eisen van de markt. 95% van de vruchtgewassen onder glas worden geëxporteerd, en zijn afhankelijk van de markteisen. Vooruitgang in deze sector is alleen haalbaar indien het biologische rassenaanbod keten breed aangepakt wordt en de handel hierbij betrokken wordt. Een bijkomende factor is dat een van de aanbieders zich aan het terugtrekken is.

- Vitalis en Rijk Zwaan vinden het terugtrekken van komkommers en paprika van de annex ten opzichte van 2004 onacceptabel.
- Opvallend is ook dat hoe meer een gewas is gesegmenteerd, zoals bij tomaat en paprika, hoe minder uitwisselbaar rassen zijn en hoe moeilijker het wordt een dergelijk gewas op de annex te krijgen.
- Uit de na-reacties blijkt dat zaadbedrijven vinden dat sla en andijvie onder glas in 2006 wel op de annex zouden moeten worden geplaatst omdat er al bijna 100% biologisch zaaizaad gebruikt wordt.

Groentengewassen deel 2, open teelten

Deelnemers open teelten

- *Telers*: D. van de Dries, A. van Vilsteren, J. Duijnhouwer, A. Verhage/LTO, H. Rozendaal, T. Boerma (vervanger voor Th. Verdonschot), A. Mulder
 - *Zaadleveranciers*: F. van de Crommert/Bejo, J. Berg/Rijk Zwaan, J. Velema/Vitalis-Enza, L. Kok/Agrifirm
 - *Plantopkwekers*: J. de Groot/Grow Group
 - *Waarnemers*: J. Leferink/EC-LNV, R. Haegens en J. Straathof-Naktuinbouw, M. Raaijmakers/Biologica, A. van den Hurk/Plantum NL
 - *Discussieleiders*: C. ter Berg en E. Lammerts van Bueren/LBI
- Afwezig*: P. Rubitscheck-Hild/Nunhems Zaden, N. Jongerius-Jongerius, J. Kavelaars

Beoordeling rassenaanbod open teelten

Percentage regeling

Vooraf is uitvoerig over de percentageregeling gesproken.

Ondanks dat LNV geen voorstander is van een percentageregeling, kwam men in de vergadering tenslotte tot de volgende te hanteren criteria bij die gewassen waar een percentageregeling aan de orde zou kunnen zijn:

- het moet met name bij de 2-jarige gewassen gezien worden als een positief signaal vanuit de gebruikers aan de leveranciers, en als een instrument om naar de annex toe te groeien
- er moet dan wel met het betreffende (sub)gewas perspectief zijn om in 4 jaar naar 100% te groeien
- gekozen wordt voor de (standaard) stappen 25-50-75-100%
- buitenland moet met dat gewas dan wel (op 1 stap na) volgen. Het gaat hierbij met name om Engeland, Duitsland, Oostenrijk

Er is een opmerking geplaatst dat plantopkwekers niet met meer kleine bestellinkjes opgezaaid worden. Betwijfeld werd of dit in de praktijk ook werkelijk het geval zal zijn, omdat telers veelal al verschillende rassen naast elkaar telen en een gewas toch al opdelen.

Voor meer achtergrond, zie paragraaf 2.6.

Courgette, open

Hoofdassen o.a. Tosca, Cora ontbreken. Er zijn veel ontheffingen aangevraagd

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Pompoen

Zelfde argumenten als vorig jaar.

Wel plaatsing op de nationale annex 2005 voor pompoen, oranje, herfst en bewaring

Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor pompoen, groen, herfst en bewaring

Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor pompoen, industrie

Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor pompoen, overige types

Andijvie, glad, open teelt

Hoofdassen Allure is erbij gekomen. Nu in zijn geheel op de annex

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Andijvie, krul, open teelt

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005

Bladselderij

Er ontbreekt nog een ras van Bejo.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Groen/bleekselderij, groen

Er zijn hoofdassen toegevoegd

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Groen/bleekselderij, geel

1 ras en niet in pillenvorm beschikbaar
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Postelein, zomer en winter

1 ras beschikbaar voor zomerpostelein, gangbaar ook geen keus. Bij winterpostelein heeft De Bolster ook een ras. Geen ontheffingen dus gewoon op de annex plaatsen.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Raapstelen

Zeer beperkt aantal bedrijven die raapstelen telen. Slechts 1 aanbieder met gebruikelijk ras. Skal heeft onterecht ontheffing verleend (schrijffout naam), dus nu op de annex plaatsen.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Prei

Zie discussie in 2004: Er treedt een verschuiving op naar hybriderassen voor uniformiteit, sommige zijn moeilijk te vermeerderen zonder in vitro, en zijn ziektegevoeliger zowel in zaadteelt als voor de consumptieteelt. Zaadbedrijven gaan alleen over op vermeerdering groter aanbod als er een einddatum voor 100% in zicht is. Er zijn veel ontheffingen aangevraagd voor diverse rassen. Er worden nu al meer belangrijke FI aangeboden dan in 2004, hetgeen een verbetering is, maar nog te weinig om alles te dekken (geschat wordt de 3 FI's in de gangbare teelt 50% van de markt dekken). Vorig jaar is voor prei ook al over een % regeling gesproken.
Geen plaatsing op de annex 2005, wel voorstel voor 25% voor alle categorieën

Sla

Alle belangrijke rassen die in NW-Europa worden gebruikt zijn bio verkrijgbaar. Het aangeboden aassortiment is ruimer dan wordt gebruikt. Ijssla is in de open grond de grootste teelt van de slasoorten. Batavia- en bindslarassen zijn sterk tegen Bremia.

Wel plaatsing op annex in 2005 voor ijssla
Wel plaatsing op annex in 2005 voor batavia (groen en rood)
Geen plaatsing op annex in 2005 voor babyleaf
Wel plaatsing op annex in 2005 voor bindsla
Wel plaatsing op annex in 2005 voor kropsla (groen en rood)
Wel plaatsing op annex in 2005 voor Lollo rossa (groen/bionda en rood)
Wel plaatsing op annex in 2005 voor eikenbladsla

Groenlof

Klein gewas, geen pillen aangeboden
Wel plaatsing op annex 2005

Knolvenkel

Orion wordt al wel aangeboden, maar nog niet in pillenvorm
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Spinazie

Nog niet alle hoofdassen zijn aanwezig, maar 50% dekking moet mogelijk zijn voor alle segmenten van de open teelt (vers en industrie)
Geen plaatsing op de nationale annex 2005, maar 50% regeling.

Veldsla

Dit gewas is onbetrouwbaar in vermeerdering door meeldauwrisico's. Perspectieven hangen af van betere productiemethode of zaadbehandelingen.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Rucola

1 aanbieder, maar de meest gebruikte rassen, zie bedekte teelt
Wel plaatsing op annex 2005

Koolgewassen algemeen

Vraag om snel duidelijkheid te verschaffen over acceptatie-status van cms-techniek (Biologica/M. Raaijmakers is er al mee bezig in overleg met EU-IFOAMgroup). Perspectief in vermeerdering komt als er internationale duidelijkheid in regelgeving komt.

Bloemkool

Weliswaar nieuwe rassen, maar niet voldoende hoofdassen. Bloemkool is bio een belangrijke markt, staat onder druk van buitenlands, goedkope import
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Boerenkool

Westlands Winter voldoet niet altijd, Ripbor is vervanger voor Reflex
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Spruitkool

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Broccoli

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Chinese kool

Er zitten aardige rassen bij, er missen nog rassen van Bejo
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Koolrabi

Wel plaatsing op de nationale annex 2005 voor witte koolrabi/verse markt
Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor witte koolrabi/industrie
Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor blauwe koolrabi

Rode kool

Onvoldoende aanbod
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Witte kool

Er zouden per segment zo'n 5 rassen beschikbaar moeten komen voor plaatsing op de annex.
Rivera is nu belangrijkste hoofdtras. Kalorama (RZ) is echter niet meer biologisch beschikbaar.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor witte kool, kilo bewaar, maar wel voorstel voor 25% regeling
Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor witte kool/zuurkool/snijderij

Savoieikool

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Witlof

Onvoldoende aanbod hoofdassen
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Suikerbieten

Onvoldoende
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Knolselderij

Om een dekkend geheel voor alle teelten te krijgen is Brillant (resistent ?), Cisco, Monarch, en Ilona gewenst
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Kroot/rode biet

Men mist Pablo F1 vanwege zijn fijne inplant en dat wordt gevraagd door de markt. Boro heeft sterker loof. Aanbod zit tegen annex aan.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005, wel voorstel 25% regeling.

Radis

Bio heeft relatief meer vollegrondsteelt radis. Onbedekte teelt voldoende aanbod. Bedekte teelt niet
Wel plaatsing op de nationale annex 2005 voor radis open teelt

Raddichio

Geen ontheffingen aangevraagd
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Meiraap

Geen ontheffingen aangevraagd
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Rettich

1 aanbieder, ontheffingen aangevraagd
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Sjalot

Te weinig aanbod. Matador (BZ) is voorwaarde
Geen plaatsing op de nationale annex 2005 voor de zaai- en plantsjalotten

Zaaiui, geel, bewaar

Toename rassen aanbod, vroege segment ontbreekt nog (Summit, Wellington). Plaatsing op de annex is ook afhankelijk of
buitenland meekomt (UK, D, DK, Oostenrijk).
Geen plaatsing op de nationale annex 2005, maar wel voorstel 25%

Zaaiui, rood, bewaar

Red Barron is hoofdtras
Geen plaatsing op de nationale annex 2005, maar wel voorstel 25%

Plantui, geel, incl winterui

Aanbod is adequaat.
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Knofflook

Handhaving plaatsing op de nationale annex 2005

Wortel/peen

Over de hele linie geen hoofdassen. Bij bospeen ontbreekt Mokum, bij waspeen ontbreekt Maxi, Doceur; voor de verse markt
ontbreekt Nerac, bij B-peen ontbreken Natalja, Yukon, Dordogne, Trevor; bij C/D-peen geen hoofdassen. Perspectief zou er
kunnen komen als Nectar en Noveno het nog 1 jaar goed doen en als er nog een goed ras bijkomt. Bij peen duurt het 4 jaar
telen voor je met zekerheid kan zeggen of het ras voldoet. Er zijn minimaal 4 hoofdassen nodig. Punt is dat andere
zaadbedrijven naast Bejo niet meedoen.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Stamslabonen vers/industrie

Aanbod is niet voldoende dekkend. Bij navraag blijken inderdaad Celtic en Vulvia de hoofdassen te zijn die niet biologisch
vermeerderd zijn.
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Stokslaboon/spekboon

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Stoksnijboon

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Pronkboon

Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Erwten conserven/vers

Aanbod industrie niet voldoende dekkend.

Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Capucijners

De Bolster heeft een ras toegevoegd zodat er nu 2 aanbieders zijn
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Peultjes

De Bolster heeft een ras toegevoegd zodat er nu 2 aanbieders zijn
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Tuinboon

Voor industrie onvoldoende aanbod. Driemaalwit nodig
Geen plaatsing op de nationale annex 2005

Bruine bonen

1 ras, maar niet meer te verwachten
Wel plaatsing op de nationale annex 2005

Kruiden

Er is ter vergadering nog veel onduidelijkheid rondom geschiktheid aanbod rassen. Na de vergadering is nog navraag gedaan bij enkele kruidentelers. Septoria is bij peterselie een probleem, ook in de vermeerdering. Krulpeterselie blijkt, evenals in 2004, geheel niet biologisch te verkrijgen, en de gladde variant slechts gedeeltelijk en niet voldoende voor de grote teelten. Bij Bieslook blijkt ook Ko vd Dries biologisch zaad aan te bieden van Dominant waardoor het aanbod voldoende moet zijn voor de annex. Voorstel voor annex:

Wel plaatsing op de nationale annex 2005 voor Basilicum, Bieslook, Dille, Koriander, Marjolein, Oregano, Kervel, Thijm

2.6.4. Samenvattende conclusies open teelten

- Wel plaatsing op annex 2005, zie tabel 2, hoofdstuk 2.7.
- Er wordt sterk gepleit voor een percentageregeling bij een aantal voorgestelde gewassen. Overleg zal worden georganiseerd door LTO/Biologica met LNV, is Skal en Plantum NL.
- Het is wenselijk dat er snel duidelijkheid wordt verschaft over acceptatie-status van cms-techniek, o.a. bij kool. M. Raaijmakers/Biologica i.s.m. W.Reerink/LNV-DL zijn hiermee reeds doende.
- Er zijn veel oneigenlijke ontheffingen verleend door Skal, mede door foutieve benaming rassen, en niet begrepen synoniemen, zoals wortels/peen, kroot/rode biet.

Volgend jaar ook de handel erbij betrekken.